
Hospodářský vývoj Číny: Příležitost?

Prof. Michal Mejstřík, PhDr. Tomáš Merkner a kol.

EEIP, a.s.©

Verze č. 3 z 24.února 2005

Upozornění

Tato prezentace vznikla za použití výhradně veřejně dostupných materiálů (novinové články, webové prezentace, analýzy a statistiky národních a mezinárodních úřadů a organizací, atp.) za účelem poskytnutí prvotního přehledu tématu. Autoři prezentace a společnost EEIP proto nemohou zaručit úplnou přesnost údajů či plnou aktualizaci. Tento materiál není investičním doporučením a nemůže sloužit jako podklad investičního rozhodování. EEIP, a.s. se výslovně zříká odpovědnosti za výsledky aktivit spoléhajících se na tuto prezentaci.

Pro více informací k tématu Čína prosím kontaktujte

EEIP, a.s.

Tel: +420 - 2 - 2423 2754

Národní třída 17

Fax: +420 - 2 - 2423 8738

110 08 Praha 1

Email: mail@eeip.cz

Česká republika

<http://www.eeip.cz/>

1. Čína a Číňané

2. Význam čínských trhů

3. Základy čínského hospodářství

4. Přímé zahraniční investice (FDI)

5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství

6. Čínský bankovní sektor

7. Reformy čínského trhu

8. Dodatky

Čína v číslech

Rozloha:	9,6 mil km ² (o něco menší než rozloha USA)
Obyvatelstvo:	1,298 mld (20,6 % obyvatel světa, červen 2004)
Průměrný věk dožití při porodu:	71, 96 let (ČR: 75,78 let)
Administrativní rozdělení:	23 provincií, 5 regionů a 4 municipality
Prezident: HU Jintao, Premiér: WEN Jiabao	
HDP podle parity kupní síly:	USD 5.000 (odhad 2003)
Rozložení HDP (2003):	zemědělství 14,8 %, průmysl a stavebnictví 52,9 %, služby 32,3 %
Rozložení podle zaměstnanosti:	zemědělství 50 %, průmysl 22%, služby 28 %.
Spotřeba elektrické energie:	1,312 bilionů kWh (2001)
Spotřeba ropy:	4,57 milionů barelů denně (2001)
Gini index: 40 (2001), populace pod hranicí chudoby: 10 % (2001)	

První krok k pochopení čínské mentality

Čínskou kulturu nelze posuzovat podle odlišných stravovacích návyků!

Čína má 4 tisíce let starou kulturu a historii, která je dále překotně rozvíjena. Již z 16. stol před naším letopočtem (dynastie Sia) se dochovaly první písemné zprávy o výrobě hedvábí a také kalendáře dokládající samotný objev písma. Čína se proslavila zásadními inovacemi: papír, knihtisk, litina, čaj, trakař, kompas, střelný prach, hnací řemen, papírové peníze, rozvoj matematiky atd.

I v současnosti **jsou Číňané považováni za mimořádně inovativní**. Siemens vyvíjí i produkuje své nejvyspělejší technologie mobilních telefonů pro veškeré trhy v Číně. Obdobně probíhá vývoj software.

Čína prošla ve své historii obdobím ochrany své kultury, uzavřenosti (vč. Čínské zdi), přes otevírání se světu – cesty Marco Pola pro Kublajchána (Dynastie Jüan 1280-1368), mezinárodní námořní poznávací a dobytelské výpravy až k Arabskému poloostrovu s flotilou 60 -140 lodí, 20 tisíci muži (pod vedením admirála Cheng Ho, císař Yung-lo z dynastie Ming 1402-1424) – takto bylo objeveno až 30 zemí. Zde byly zakládány čínské obchodní styky.

Následovalo dlouhé období uzavřenosti Číny, odchod mnoha Číňanů do emigrace („overseas Chinese“), kdy někteří z císařů chtěli dokonce vystěhovalce násilím přinutit k návratu. Čína promeškala průmyslovou revoluci.

V posledním desetiletí se Čína zřetelně otevírá světu, což bylo završeno vstupem do WTO (2001). Snaha o vysoce exportně orientovanou ekonomiku je doprovázen snahou získat a lokalizovat nejmodernější technologie.

Čínská populace dominuje jihovýchodní (JV) Asii ekonomickou a obchodní silou

- **Hluboké pronikání čínského kapitálu a obyvatel do ekonomik JV Asie.** Stalo se běžným označovat řadu zemí JV Asie jako „čínské obchodníky“ (“Chinese Traders”). **WTO označuje Hongkong, Čínu, Koreu, Malajsii, Singapur, Chinese Taipei a Thajsko jako “Six East Asian Traders”**

Podíl Číňanů ("overseas Chinese") na obyvatelstvu a výkonu hospodářství zemí JV Asie a Taiwanu				
Země	Počet obyvatel	Čínská populace	Číňané jako % obyvatelstva	% tržního kapitálu pod kontrolou Číňanů
Brunej	299 939	42 800	14,3%	*
Kambodža	11 163 861	250 000	2,2%	70,0%
Indonésie	209 774 138	5 244 353	2,5%	73,0%
Laos	5 116 959	66 520	1,3%	**
Malajsie	20 491 303	6 147 391	30,0%	69,0%
Myanmar	46 821 943	8 193 840	17,5%	**
Filipíny	76 103 564	1 522 071	2,0%	50-60%
Singapur	3 440 693	2 669 978	77,6%	81,0%
Thajsko	59 450 818	8 323 115	14,0%	81,0%
Vietnam	75 123 880	1 051 734	1,4%	45,0%
Taiwan	21 699 776	21 048 783	97,0%	95,0%
Celkem	529 486 874	54 560 585	10,3%	-

Zdroj: US Census Bureau, World Population Estimates, Australian Dept' of Foreign Affairs, Far Eastern Economic Review, Feb 26, 1998

* Číňané nejsou držitelé státního občanství, podnikají ve spolupráci s místními ** Údaje nedostupné

- **Tradiční networking.** Hlavní důvod dominance Číňanů v obchodě spočívá v tradiční obchodní kultuře založené na “guanxi”. tj. na osobních vztazích, na rozdíl od odlišné smluvní bázi obchodování západního světa.

Smlouva ASEAN a Číny – cesta k vytvoření největší světové zóny volného obchodu

Dohoda Čína - ASEAN.

Organizace ASEAN podepsala 29.11.2004 s Čínou průlomovou dohodu o postupné liberalizaci vzájemného obchodu.

Cíl: zóna volného obchodu do roku 2010 po vzoru EU.

Zahrnuje téměř polovinu světové populace a třetinu světového obchodu (2 biliony dolarů)!

- Má dojít k postupnému odstraňování celních a necelních překážek obchodu a k založení rozhodčí instituce pro řešení obchodních sporů.

Současně vzniká Zóna volného obchodu v rámci ASEAN

- Na summitu ASEAN došlo také k podpisu smluv mezi zeměmi ASEAN, které počítají s vytvořením jednotného trhu v rámci 500 milionového ASEANu

- **Cíl: snižování cel do 2010** u vyspělejších zemí (Brunej, Indonésie, Malajsie, Filipíny, Singapur, Thajsko), do **2015** u méně vyspělých.

- **11 klíčových odvětvích** (včetně automobilového, textilního a elektroniky) - úplná liberalizaci do **2007**, do **2012** u méně vyspělých.

Významné okolnosti

- Dohoda Čína – **ASEAN obchodně oslabuje tradiční asijskou velmoc Japonsko.** Japonsko s ASEAN pouze vede jednání o volném obchodu (spolu s Jižní Koreou). **Dohoda Čína – ASEAN zároveň odsunuje z předních příček podle velikosti obchodní zóny EU a NAFTA.**

2003	Růst HDP (%, reálný)	HDP per capita (USD)	PPP HDP per capita
Brunej	3,20	12 971	15 051
Kambodža	5,00	310	1 658
Indonésie	4,10	973	3 405
Laos	5,90	362	1 799
Malajsie	5,31	4 198	9 579
Myanmar	5,10	179	1 364
Filipíny	4,70	973	4 387
Singapur	1,09	20 987	22 962
Thajsko	6,75	2 291	7 253
Vietnam	7,24	481	2 477
ASEAN	5,01	1 266	4 042

Hlavní zdroj: ASEAN. Stručně též HN, 1.12.2004

Klíč k pochopení obchodování s Čínou – „Networking“

Čínské networking

- Při podnikání a obchodování s Číňany je potřeba vzít v potaz mnoho obchodních a kulturních rozdílů
- Nejdůležitější je navazování a rozvíjení vztahů, a to i mezinárodně
- Význam rozdílů v chápání konceptů

**„obchod s firmou“
vs.
„obchod s člověkem“.**

Tabulka převzata z Chinese Business-A guide for managers worldwide, Ming-Jer Chen

Networking	Jak probíhá...*	
	... na západě	... v Číně
Motivace	Ekonomická	Ekonomická a sociální
Formalita	Formální, definované role	Neformální flexibilní role
Individuum a organizace	Oddělené	Jeden ovlivňuje druhého
Propojené organizace	Nezávislé	Vzájemná závislost
Vládnoucí autorita	Dohody, smlouvy	Osobní důvěra

Obchodní praktika	Jak probíhá...	
	... na západě	... v Číně
Účel firmy	Maximalizace hodnoty akcionáře	Sloužit zájmům rodiny
Finanční informace	Veřejné reporty	Důvěrná informace
Finanční zdroje	Veřejný prodej akcií	Rodina a přátelé rodiny
Převody vlastnictví	Fúze, nepřátelská převzetí	Společnosti nejsou prodávány kvůli povinnostem rodin
Reklama	Propagace značky	Žádná reklama, pouze "networking"
Management	Profesionální management	Seniorní manažeři, rodinný příslušníci (insiders)
Časový horizont	Krátkodobý s důrazem na tvorbu zisku a hodnoty pro akcionáře	Dlouhodobý, prestiž rodiny

1. Čína a Číňané

 2. Význam čínských trhů

3. Základy čínského hospodářství

4. Přímé zahraniční investice (FDI)

5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství

6. Čínský bankovní sektor

7. Reformy čínského trhu

8. Dodatky

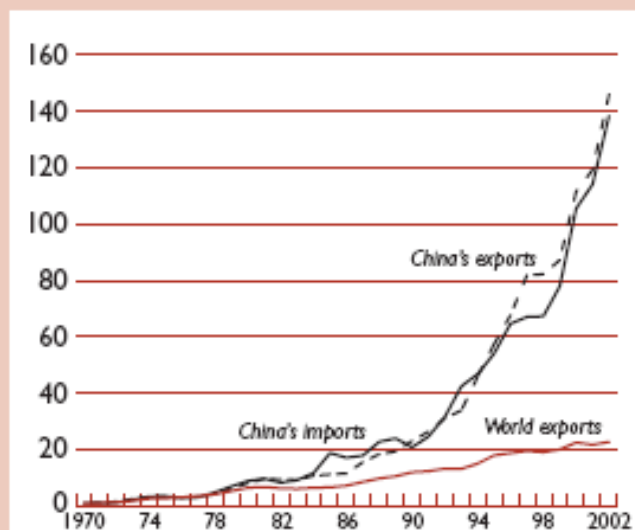
Agresivní zahraniční obchod

1] Čínský vývoz a dovoz rostou v porovnání se světovým obchodem rychleji již více než 20 let. Integrace Číny v rámci světového hospodářství se odráží v jejím rychle nabývajícím významu v mezinárodním obchodě.

2] Čína je úspěšná z pohledu konkurenceschopnosti. Její podíl dovozů na nejvyspělejší trhy se stabilně zvyšuje. Čtvrtý největší exportér po USA, Německu a Japonsku (WTO).

Figure 2.1. Growth in Trade¹

(Index, 1970 = 1)

Source: IMF, Direction of Trade Statistics.

¹Based on the value of merchandise exports (f.o.b.) and imports (c.i.f.) in U.S. dollar terms.

Table 2.1. Market Share in Major Export Markets

(Imports from China divided by total imports, in percent)

	1970	1980	1990	1995	2000	2002	2003
Japan	1.4	3.1	5.1	10.7	14.5	18.3	18.5
United States	0.0	0.5	3.2	6.3	8.6	11.1	12.5
European Union ¹	0.6	0.7	2.0	3.8	6.2	7.5	8.9

Source: IMF, Direction of Trade Statistics.

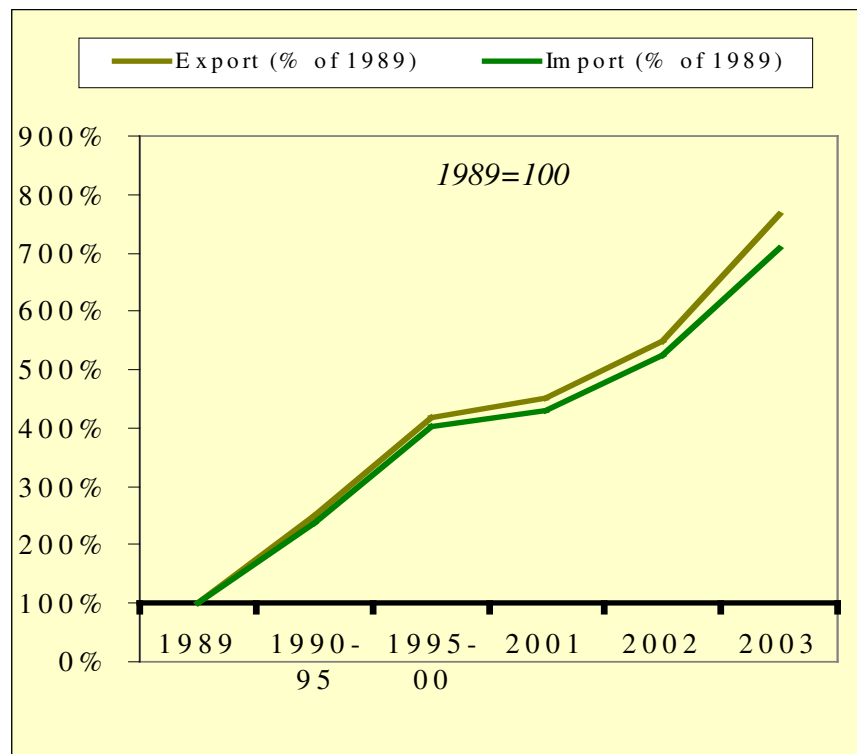
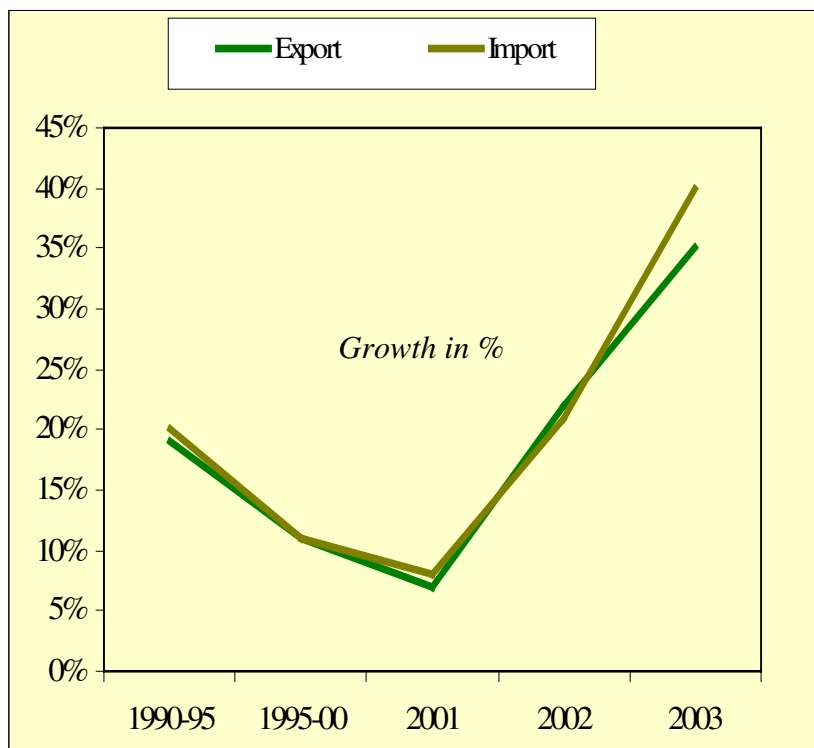
¹Excluding intra-EU trade.

- Čínský vývoz se stal důležitým tématem v diskusi o deficitech mnoha rozvinutých zemí (např. USA).
- Úplné otevření trhu s textilem po vypršení dohody o mezinárodním obchodu textilem (Multi-fibre agreement MFA potvrzené WTO) od 1.1.2005, může umocnit náskok Číny před všemi výrobci z rozvinutých ekonomik.
- Čína vyrábí 75 % světové produkce hraček, 58 % světové produkce oděvů, 29 % světové produkce mobilních telefonů a 80 % produkce psacích potřeb.

3] Čína je členem WTO od 11. prosince 2001

Růst importu

- Od roku 1990 dosáhl růst čínského vývozu a dovozu v průměru více než 15 % ročně (graf vlevo), což odpovídá nárůstů více než 700 % v období 1990-2004 (graf vpravo).
- Objevují se pochybnosti některých předních odborníků o spolehlivosti čínských makroekonomických údajů (např. Lester Thurow, MIT).

Zdroj: WTO, 2004, The Banker, 02 August, 2004

Čína se stala mimořádně důležitým místem určení vývozu

- Čína je významným cílem vývozu a zdrojem růstu (třetí nejsilnější importér po USA a Německu).
- Čínský trh pro 1,3 miliardy obyvatel (20,6 % obyvatel světa) dále roste na významu. Čína je šestá největší ekonomika světa (dle IMF 2004, tržní kurs).
- Čína má vliv na světové ceny komodit. Kvůli rozvoji stavebnictví Čína spotřebovává 55 % světové produkce cementu, 36 % světové produkce oceli, roste spotřeba ropy. 50 % národní spotřeby připadá na dovoz ropy, železné rudy a hliníku (2003)
- Podíl Číny na celkovém exportu EU a USA roste, ale pomaleji než na exportu asijských zemí (tab.2.3).
- Klesá podíl EU a USA na čínském trhu ve prospěch asijských zemí. Jak EU tak USA vykazují vzhledem k Číně velké a rostoucí obchodní schodky. Jedna z příčin: kurs RMB?
- Mnohé asijské země mají díky rostoucí čínské spotřebě stále větší obchodní přebytek (viz další snímek)

Table 2.3. Exports of Selected Economies to China

(In percent of their total exports)

	1980	1985	1990	1995	2000	2002	2003
Japan	3.9	7.1	2.1	5.0	6.3	9.6	13.6
Korea	0.0	0.0	0.0	7.0	10.7	14.7	20.5
Hong Kong SAR	6.3	26.0	24.8	33.3	34.5	39.3	42.7
Singapore	1.6	1.5	1.5	2.3	3.9	5.5	7.0
Indonesia	0.0	0.5	3.2	3.8	4.5	5.1	7.4
Malaysia	1.7	1.0	2.1	2.6	3.1	5.6	10.8
Philippines	0.8	1.8	0.8	1.2	1.7	3.9	12.0
Thailand	1.9	3.8	1.2	2.9	4.1	5.2	7.1
India	0.3	0.3	0.1	0.9	1.8	4.2	6.4
European Union ¹	0.8	1.8	1.2	2.2	2.7	3.4	4.2
United States	1.7	1.8	1.2	2.0	2.1	3.2	3.9
Germany	0.6	1.2	0.6	1.5	1.6	2.2	2.6

Source: IMF, Direction of Trade Statistics.

¹Adjusted for intra-EU trade.

Table 2.2. Sources of Imports

(As a percent of China's total imports)

	1980	1990	1995	2000	2002	2003
Asia	15.0	41.0	47.1	53.5	53.1	52.8
ASEAN	3.4	5.6	7.4	9.3	10.4	11.3
Japan	26.5	14.2	21.9	17.8	18.1	18.0
Korea	...	0.4	7.8	10.0	9.7	10.4
Taiwan Province of China	11.2	11.3	12.9	12.9
European Union	15.8	17.0	16.1	13.3	13.1	12.9
United States	19.6	12.2	12.2	9.6	9.2	8.2

Sources: IMF, Direction of Trade Statistics; and CEIC database.

Čína vč. Hongkongu se stala klíčovým místem globálního obchodu

- **Celkový přebytek obchodní bilance ČLR dosahuje 25 miliard dolarů**, ale včetně Hongkongu deficit 35 miliard („pevninská Čína“).

- **Hongkong plní důležitou roli zprostředkujícího obchodního článku** – schodek 61 miliard s Čínou. (Hongkong je autonomní část Číny, PRCH)

- **Asijské země vykazují přebytky obchodní bilance.** Největší 51 miliardové přebytky Tajwan („Taiwan Province of China“ na rozdíl od pevninské Číny), který má pouhých 21 milionů obyvatel.

- **EU a USA vykazují rychle rostoucí bilaterální schodky***, americký schodek obchodní bilance je USD 88 miliard. Část celkového dolarového přebytku obchodní bilance (2003 USD 25 miliard) byla reinvestována ČLR údajně do nízkovýnosných cenných papírů US Treasury. V komplexu jeden ze strategických obchodních a bezpečnostních problémů USA ale i Číny.

* podle US statistik bilance v roce 2003 dosáhla deficitu 124 mld USD a pro rok 2004 se očekává deficit až 150 mld USD

Table 2.6. China's Bilateral Trade Balances with Selected Economies
(In billions of U.S. dollars)

	China plus Hong Kong SAR ¹			China		
	1997	2002	2003	1997	2002	2003
United States	41	74	88	16	43	55
European Union	9	18	29	5	10	18
Japan	14	-18	-30	3	-5	-14
Korea	-12	-19	-30	-6	-13	-21
Taiwan Province of China	-24	-42	-51	-13	-31	-37
Hong Kong SAR	37	48	61
ASEAN	-10	-18	-30	0	-8	-15
Others	6	-7	-11	-1	-13	-22
Total	-4	-12	-35	40	30	25

Source: CEIC database.

¹By taking mainland China and Hong Kong SAR together, this measure includes imports and exports to the mainland that are intermediated through Hong Kong SAR. During 2002–2003, Hong Kong SAR intermediated about 22 percent of the mainland's trade.

Čína jako významný trh hodný zvláštního zacházení

Hospodářské mocnosti vstupují do volného obchodu nebo dohod s Čínou se „speciálním přístupem“:

1) USA – zlepšující se vztahy

Během schůzky s Alanem Larsonem, náměstkem amerického ministra hospodářství a zemědělství, která se konala 18. října, prohlásil ministr obchodu Bo Xilai, že komunikace mezi zástupci Spojených Států a Číny týkající se hospodářství a obchodu, která probíhá od začátku tohoto roku, přinesla vynikající výsledky. Vyjádřil svou důvěru v užší americko-čínské vztahy v této oblasti v příštím desetiletí.

2) Dohoda Čína-ASEAN

Sdružení JV Asijských zemí **ASEAN** (Malajsie, Filipíny, Thajsko, Brunej, Vietnam, Mynmar, Kambodža, Indonésie, Laos, Singapur) podepsalo dne 29.11.2004 s Čínou průlomovou **dohodu o postupné liberalizaci vzájemného obchodu**. Cílem je vytvořit **zónu volného obchodu**, po vzoru EU, která by zahrnovala téměř **polovinu světové populace a takřka třetinu světového obchodu** (2 biliony dolarů).

Vzájemný obchod a ekonomická spolupráce mezi Čínou a ASEAN podle statistických údajů znovu v posledních letech pokročila. Hodnota obchodu mezi Čínou a ASEAN rostla od roku 1990 20% ročním tempem. V roce 2003 dosáhl vzájemný obchod 78,2 miliard dolarů, 90 krát více než v roce 1987. ASEAN je pátým největším obchodním partnerem Číny mezi rozvíjejícími se ekonomikami. Více na snímku 17.

3) Německo - obchod a spolupráce v oblasti technologií

Ministři financí Číny a Německa prohlásili, že by obchod mezi oběma zeměmi měl podle očekávání v tomto roce přesáhnout 50 miliard dolarů.

Bilaterální dohoda obsahuje 12 schválených programů a 7 rozšířených programů, v oblastech jako jsou například využití energie, reforma ekonomického systému, školení zaměstnanců, spolupráce v oblasti legislativy a ochrany životního prostředí, atd.

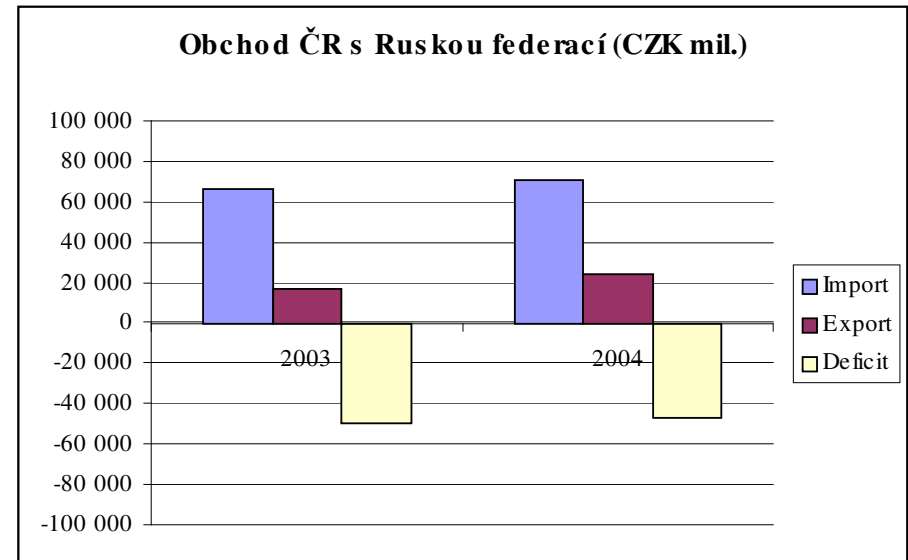
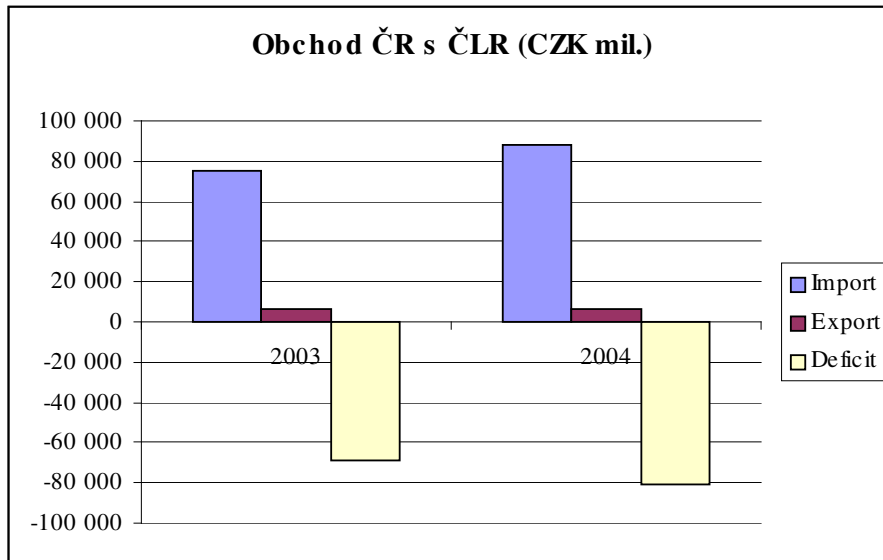
Čína je největší ze zemí, pro něž jsou určeny německé programy pomoci. Na konci září 2004 vydala německá vláda na tyto programy 768,5 milionů eur.

4) Čínsko-ruská dohoda přátelství a spolupráce

Vztahy jsou podstatně lepší. Připomeňme na okraj, že dávná roztržka s SSSR údajně následně ovlivnila i strukturu a geografické rozložení čínského průmyslu. S následky stěhování podniků do nedostupných oblastí, aby byly pro Rusko v případě útoku nedostupné, se údajně Čína např. při zahraničních investicích potýká dodnes.

Obchod ČR s ČLR převyšuje obchod ČR s Ruskem

- Čína je pro ČR z pohledu dovozu již 4. nejvýznamnější zemí po Německu, Slovensku a Itálii. Za období 2004 Čína stojí za 5,1 % celkového importu a již bezpečně překonává např. Ruskou federaci (4,1 % importu). V roce 2004 je Čína relací s největším deficitem.

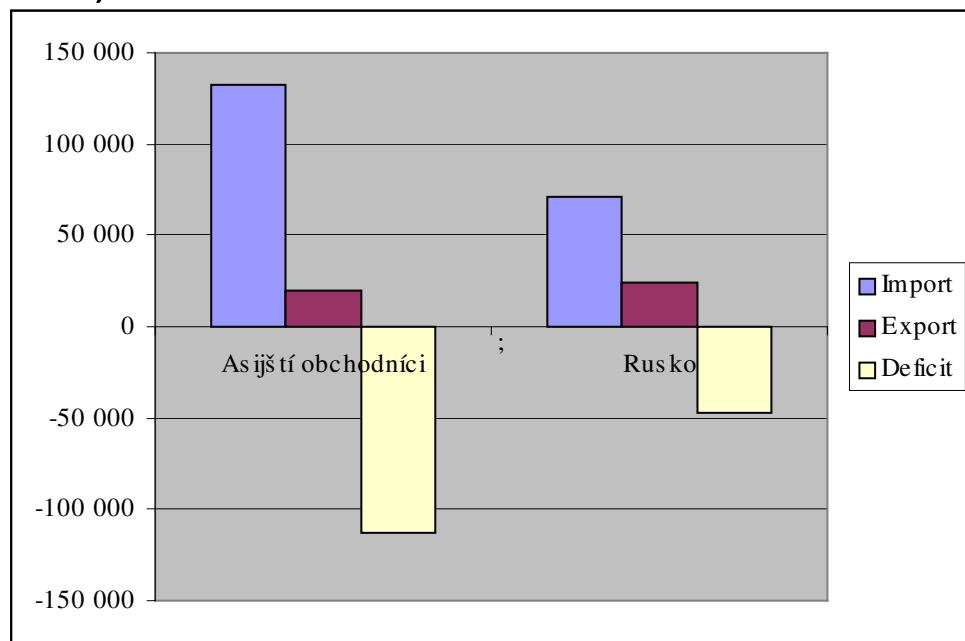
Zdroj: Český statistický úřad (CSU)

- Obchod s Čínou neznamena jen obchod s Čínou.

Obchod s Čínou zahrnuje obchodování se zeměmi jihovýchodní Asie

- Vezmeme-li v úvahu země jihovýchodní Asie, **vzroste obchod České Republiky s těmito regiony na 153 mld CZK (2004) ročně**, což je cca **160 % obchodu s Ruskem** – viz porovnání v grafu níže.
- Obdobně je i mimořádný schodek obchodní bilance –112 mld. Kč (241 % obchodu s Ruskem)

Obchod ČR vs. asijské obchodníky a Rusko (2004, mil CZK)

Zdroj: Český statistický úřad (CSU)

Zahrneme-li také Tchaj-wan, hodnota se ještě zvýší.

Obchod České republiky s asijskými státy (2004, mil CZK)

Země	Import	Export	Deficit
Čína	87 658	6 854	-80 804,0
Hongkong	4 083	4 629	546,0
Korea	13 476	1 414	-12 062,0
Malajsie	14 603	1 028	-13 575,0
Singapur	5 563	3 613	-1 950,0
Thajsko	7 201	2 689	-4 512,0
Total	132 584	20 227	-112 357
Tchaj-wan	16 242	920	-15 322,0
Rusko	71 012	24 359	-46 653,0

Struktura obchodu za rok 2003: Dovozní položky často dynamizují export

- Více než polovinu importů do ČR z ČLR představují počítačové a elektrotechnické komponenty (52,2% v roce 2003). Např. v roce 2003 byly dovezeny paměťové jednotky v hodnotě 409 mil. dolarů. Velká část těchto produktů je po zpracování dále re-exportována z ČR. **Dovoz těchto výrobků významně dynamizuje export na evropské trhy** (např. statisticky nejvýznamnějším dovozcem z Číny do ČR je firma tchajwanského investora Foxconn, vyrábějící výpočetní techniku).
- **Podíl textilu** (oděvy a prádlo dámské, pánské a dětské, oděvní součásti a doplňky, včetně netextilních doplňků) na dovozu je okolo 5 % z celkového importu za rok 2003 (dle statistik MPO).

Čínské exporty do ČR (2003)

Nomenklatura SITC3	tis. Kč	Podíl v %	tis. USD
Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky perifer.	21 757 590	29%	754 205
Zařízení telekomunikační, přísluš. televizí, rozhlasu	9 560 863	13%	331 208
Díly ap. ke strojům kancel. a automat. zpracování dat	5 406 035	7%	188 032
Elektronky, rentgenky, diody, tranzistory ap., díly	2 566 336	3%	89 755
Kočárky dětské, hračky, hry a potřeby sportovní	2 392 565	3%	83 183
Přístroje elektrické jn. (baterie, žárovky ap.)	1 985 596	3%	68 911
Obuv	1 636 693	2%	56 560
Zařízení elektrická a mechanická pro domácnost jn.	1 555 042	2%	54 069
Ostatní nad limitem 300 000 tis. Kč pod 2%	19 850 160	26%	688 687
Pod limitem 300 000 tis. Kč	8 551 551	11%	296 808
Celkem	75 262 431	100%	2 611 418

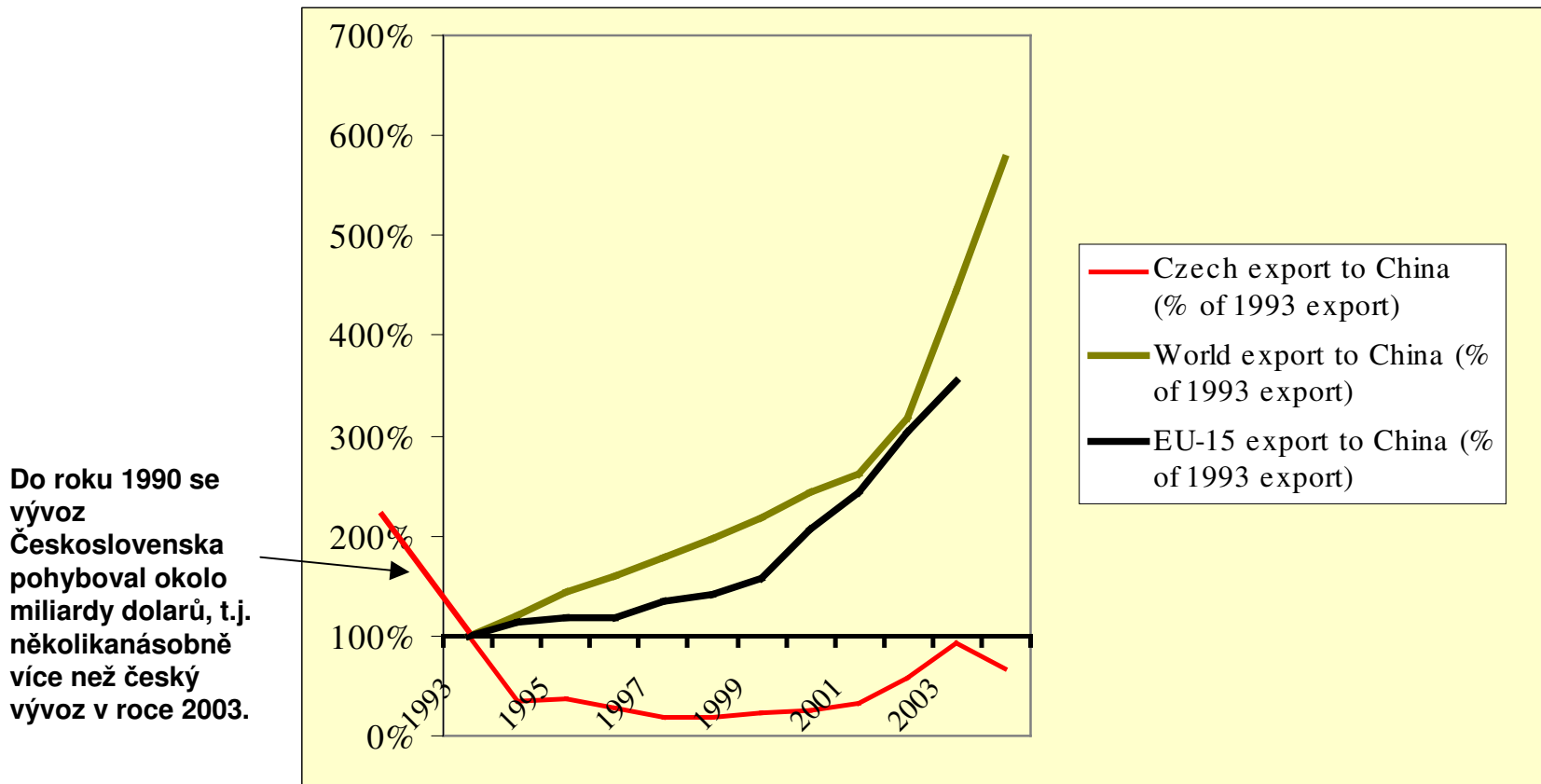
Zdroj:
MPO

České exporty do ČLR (2003)

Nomenklatura SITC3	tis. Kč	Podíl v %	tis. USD
Stroje textilní a kožedělné a jejich díly jn.	540 576	8%	18 682
Díly a příslušenství vozidel motorových	515 871	8%	17 927
Díly ap. ke strojům kancel. a automat. zpracování dat	492 905	7%	16 927
Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	486 344	7%	17 202
Kohouty, ventily aj. armatury pro potrubí, kotle ap.	332 854	5%	11 513
Elektronky, rentgenky, diody, tranzistory ap., díly	301 985	4%	10 523
Přístř. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	292 673	4%	10 216
Čerpadla (ne na kapaliny), kompresory, ventilátory ap	258 050	4%	8 964
Ostatní nad limitem 40 000 tis. Kč, pod 4%	2 862 232	42%	99 379
Pod limitem 40 000 tis. Kč	711 658	10%	24 710
Celkem	6 795 148	100%	236 043

Česká Republika zatím nedokázala využít výhody plynoucí z trendu

- Porovnání růstu světového vývozu a vývozu zemí EU-15 do Číny na straně jedné a českého vývozu do Číny na straně druhé (kumulativně, v % vzhledem k vývozu v roce 1993) ukazuje, že Česká Republika nebyla schopna zachytit dynamický trend čínského hospodářství ani ve srovnání s EU.

Zdroj: ČNB, MPO, WTO, Eurostat, vlastní propočty

Příležitosti pro Českou republiku v rozvoji obchodu s ČLR

Čína v mnoha odvětvích usiluje o znalostní a technologický transfer od zahraničních investorů s cílem vybudovat tzv. „lokalizací technologií“ vlastní konkurenceschopné kapacity (př.zájem o radar) - je třeba koordinovat s českou a evropskou politicko-ekonomickou strategií

Příležitosti pro české firmy:

- Především v energetice, ekologii, chemickém průmyslu, metalurgii, povrchové těžbě a potravinářském průmyslu
- Perspektivními odvětvími českého vývozu do Číny nadále zůstávají osobní a nákladní automobily, obráběcí, obuvnické a stavební stroje a chemikálie. Dalšími perspektivními komoditami jsou zemědělské stroje a lékařská zařízení, bioplynové stanice, čistírny odpadních vod a spalovny komunálního a průmyslového odpadu.
- Nutnost nabídnout vhodnou kvalitu, spolehlivost, cenu (u největších inovací – např.německý inovativní vlak Transrapid - nehraje cena takovou roli) a konkurenceschopné financování. U spotřebních výrobků Číňané velmi dbají na značky a exkluzivitu (či alespoň její zdání). Nezbytnost soustředěného přístupu (obdobně jako Německo?) – networking
- perspektivně též **turistika**. Turisté z Číny dosud mohli do EU cestovat jen omezeně. Od 9/2004 jim to však umožňuje Mezinárodní smlouva o rozvoji cestovního ruchu (ADS) mezi EU a Čínou, na jejímž základě mohou čínské cestovní kanceláře organizovat do zemí EU zájezdy (jednodušší víza v rámci Schengenského prostoru). V porovnání výdajů turistů při zahraničních cestách se Číňané s výdaji 1900 USD dostali na 2. místo. Nejvíce stále utrácejí Japonci: 2 100 dolarů na jednu dovolenou. Podle statistických údajů vydají Číňané za vedlejší nákupy průměrně 112 amerických dolarů na osobu a den, tedy více než Britové nebo Američané. V roce 2020 dle OECD lze ve světě očekávat 100 milionů čínských turistů

- **Cesta na čínských trh vede často snáze přes svět otevřenější Hongkong**

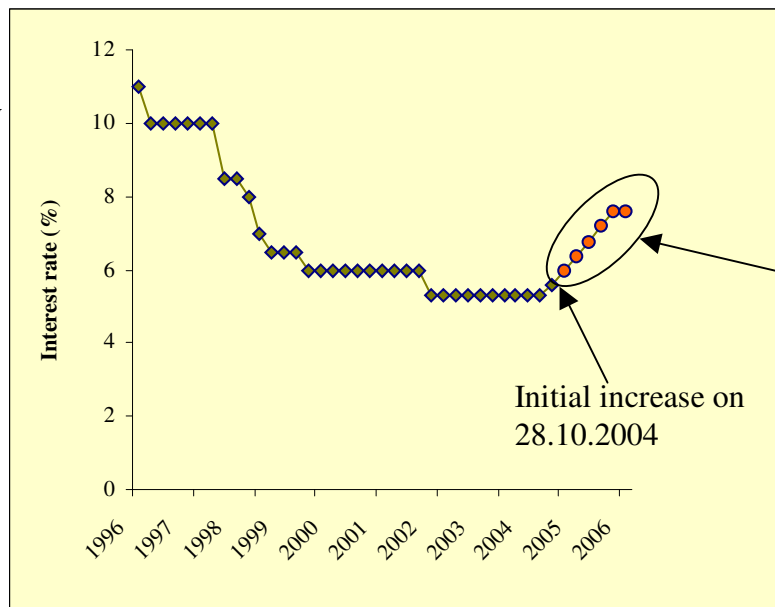
Lze očekávat zpomalení růstu čínské ekonomiky – prostor pro expanzi vývozu se zúží a exportní konkurence vzroste – příležitost pro ČR ?

- Aby bylo využito potenciálu vývoje česko-čínské obchodu s ohledem na zahraničně-politická omezení (Taiwan), je potřeba aktivity a prostoru: Čínská vláda začala v rámci boje s inflací a dalších příznaků přehřátí ekonomiky podnikat kroky ke zpomalení růstu, které se doposud výrazně neprojevovalo (růst GDP v 1.-4. čtvrtletí 2004 byl 9,8%, 9,6%, 9,1 % a 9,5 %, odhad 2005 je 8,8 % (např. podle analýzy Scotiabank Group)) Prostor pro nárůst vývozu by se mohl zmenšit. Lze opakovat úspěch českého vývozu do Německa ve stagnaci?

Kroky čínské vlády ke zpomalení růstu ekonomiky:

Poprvé v posledních 9 letech zvýšila Čínská centrální banka úrokovou sazbu na vklady i strop pro úrokovou sazbu na úvěry, tento krok je experty považován za “pravý zlom pro čínskou ekonomiku”, (analytici CSFB), současně i rozpočtové škrty u řady projektů (Olympijský stadion, atd.). Byly zvýšeny povinné minimální rezervy, úvěry v automobilovém průmyslu byly omezeny

Vývoj úrokové sazby Čínské centrální banky

- S vysokou pravděpodobností se úrokové sazby budou znovu zvyšovat, Citigroup Global Markets Asia.
- CSFB očekává 2 p.b. růst během 18 měsíců.
- Růst cen vstupů na světovém trhu (ovlivněný i dodatečnou čínskou poptávkou) působí též ke zpomalení růstu.

Zdroj: Bank of China, CSFB

1. Čína a Číňané

2. Význam čínských trhů

 3. Základy čínského hospodářství

4. Přímé zahraniční investice (FDI)

5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství

6. Čínský bankovní sektor

7. Reformy čínského trhu

8. Dodatky

Makroekonomický vývoj čínského hospodářství I.

Čína je významná asijská regionální mocnost s kombinací plánovaného a silícího tržního hospodářství – organizující síla je stále Komunistická strana Číny vedená reformistickými vůdci.

Od roku 1986 Čína realizuje řadu hospodářských reforem. Cíle jsou především celkový rozvoj vnitřní ekonomiky a rozšíření a prohloubení mezinárodní hospodářské spolupráce „Open-door policy“. Po násilném potlačení demonstrace v roce 1989 následovaly zahraniční sankce.

Obecně reformy od roku 1994 (cíl: socialistická tržní ekonomika)

- Reformy finanční, daňové, bankovní, směnných kursů, zahraničního obchodu, investiční činnosti, cenového a podnikového systému, zaveden systém DPH
- Zaveden řízený float jednotného kursu renminbi (RMB) blíže jeho tržní hodnotě
- HDP rostl od zavedení reforem až do roku 1990 průměrným ročním tempem 9,5 %.

1991-1995 (osmá pětiletka) – silná expanze

- Průměrný růst HDP byl 12 %. HDP(1995) = 5770 mld. RMB = 2 x HDP(1990).
- Problémem v roce 1995 byla inflace 14,8 %, což odráželo roční růst maloobchodních cen v průměru o 11,4 %. V roce 1996 se míra inflace snížila na 6,1 % a v roce 1997 činila 0,8 %.

1995-2000 – mírná expanze

- Růst od roku 1995 postupně 10,5 %, 9,6 %, 8,8 %, 7,8 % a 7,1 %.

2000

- HDP vzrostl o 8,9 % na 8.940 mld. RMB (cca USD 1.077 mld., USD 757 per capita).

2001

HDP 9 593 mld. RMB (USD 1 156 mld., cca USD 826 na 1 městského obyvatele, USD 285 na 1 venkovského obyvatele), tj. 7,3 % proti 2000.

2002

Růst HDP o 8 % na 10 240 mld. RMB (USD 1 237 mld., cca USD 963 na obyvatele). Míra inflace dosáhla -0,8 %. Nezaměstnanost ve městech byla 4,2 %.

2003

Růst HDP o 9,1 % (USD 1 440 mil.), USD 1 087 na obyvatele.

Zahraniční obchod - Obchodní výkonnost s výjimkou roku asijské krize vydatně vzrůstá

Asijská finanční krize 1997-98 - pokles tempa růstu vývozu. Pokles objemu obchodní bilance o 0,4 % oproti 1997. V roce 2000 dochází ke zvýšení objemu zahraničního obchodu o 31,5 %. Přebytek obchodní bilance byl 24 mld. USD (pokles o 17,2 % vůči r. 1999). Během roku 2001 dochází k poklesu růstu vývozu a dovozu na 6,8 % (245 mld. USD) a 8,2 % (224 mld. USD) kvůli pomalejšímu ekonomickému růstu v USA a zemích EU. 2003 obdobně jako v roce 2002: export vzrostl o 34,6 % již na 438 mld. USD a import stoupl na 413 mld. USD o 39,9 % vůči roku 2002. Přebytek obchodní bilance tak mírně klesl na cca 25 mld. USD.

Makroekonomický vývoj čínského hospodářství II.

Čína očekává osmiprocentní hospodářský růst během následujících pěti let a v roce 2010 by měl domácí produkt dosáhnout 2,6 bilionu USD.

Vývoj ekonomiky v roce 2004

- Hospodářský růst překročil plán a dosáhl hodnoty 9,5 %. Růst průmyslu zpomaluje ze 17 % na 11,5 % a růst služeb se stává hybnou silou čínské ekonomiky.
- Růst spotřebitelských cen byl 2,4 % a výrobních cen 7,1 %.
- Investice do stálých aktiv vzrostly o 21,3 %.
- Čína zvedla úrokové sazby o 0,27 % na 5,8 %.

Vývoj obchodu v roce 2004

- Export vzrostl o 35 %.
- Obchodní deficit USA vs. Čína dosáhl zhruba 140 mld USD.
- Obchod Číny s EU, USA a Japonskem činil USD 15,89 mld, 14,33 mld a 12,86 mld při ročním růstu 36,4 %, 30,8 % a 28,4 %.

Předpoklad pro rok 2005

- Podle průzkumu Xinhua News Agency většina z oslovených čínských předních ekonomů předpokládá ekonomický růst v roce 2005 nad hranicí 8 %
- .. a např. podle analýzy Scotiabank Group růst 8,8 %

Čínské hospodářství a WTO

▪ **2003** → Čína - 2. největší obchodní partner EU (po USA)
EU - 2.- 3. největší obchodní partner Číny (po Japonsku) → Obrat = 135 mld EUR, roční růst 17%
Deficit EU = 18 mld USD (IMF).

▪ **Zadlužení v normě?** Viz snímky dále.
Úvěrová bonita ČLR - kolem 30. Místa na světě. → Světová banka: „ČLR je spolehlivý dlužník.“

▪ **Čína a WTO – vstup 11. 12. 2001** → **Snížení cel a další dopady:**

- V rámci integrace musí Čína přizpůsobit řadu svých ekonomických opatření.
 - ČLR se již v průběhu roku 1992 zavázala snížit a odstranit celní tarify a jiné obchodní překážky, aby získala obnovu svého členství v GATT.
 - Všeobecné celní sazby byly sníženy počínaje 31.12.1992 do konce 2003 o 7,3 %. Čína se zavázala k postupnému, avšak poměrně rychlému otevírání svého trhu. Těchto jednání se aktivně účastnila i ČR.
 - V říjnu 2000 udělila americká vláda Číně permanentní doložku nejvyšších výhod, bez nutnosti jejího každoročního obnovování.
 - Čína podniká kroky v rámci harmonizace svých celních předpisů s předpisy členských zemí WTO. Podle posledních prohlášení čínských představitelů by do roku 2005 měla průměrná hodnota dovozního cla dosáhnout 10 % (8,9 % ze současných 14,8 % pro průmyslové výrobky a do r. 2004 má být dovozní clo na zemědělské výrobky sníženo na 15 %).
 - Závazek liberalizace finančního sektoru do roku 2006, viz níže.
 - Multi-fibre Agreement – diskutovaný níže.
- **Čína je členem významných mezinárodních organizací:** OSN, RB OSN, UNCTAD, APEC, UNESCO, UNHCR, UNIDO, WHO, FAO, MAAE, INMARSAT, INTELSAT a Interpol.
- **Sbližování s EU pravděpodobné.** Z mezinárodního hlediska lze očekávat další sblížování s Evropskou unií, pravidelnější kontakty nejen v politické, ale i ekonomické oblasti a vědecké spolupráci. Čína také pečlivě studuje důsledky na svou ekonomiku vzniklé z rozšíření EU o další země. Neaktivnější kontakty s Německem.

Zdroj: MPO

Struktura čínského hospodářství dle sektorů a teritorií

- Struktura čínského HDP rozhodně nespolehá jen na zemědělství.

Struktura čínského HDP (v %, 2003)	
Průmysl	52,90%
Zemědělství	14,80%
Služby	32,30%

Struktura čínského průmyslu (2.čtvrtletí 2004)

Primární	10,51%
Sekundární	57,55%
Tertiární	31,94%

- V roce 2003 byl průměrný HDP na hlavu 1 087 USD. Podle parity kupní síly byl HDP na hlavu 4580 USD (UNDP).

- Mapka znázorňuje výši HDP na hlavu v jednotlivých oblastech Číny (v RMB, 2002).

- Tmavší odstín znamená vyšší hodnotu HDP per capita.

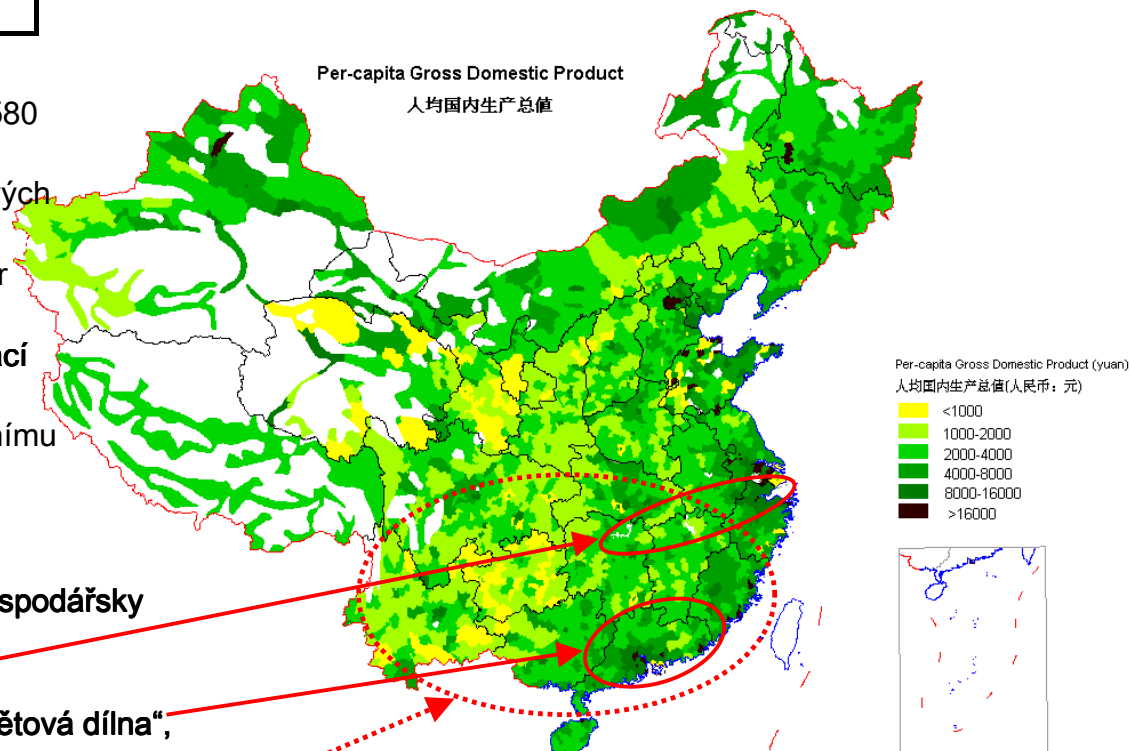
- Řada odborníků varuje před přílišnou koncentrací růstu v přímoří, která vede k příjmové nerovnosti.

- Nerovnost roste, nicméně nedochází k absolutnímu poklesu příjmů.

- V poslední době se ale průmyslové oblasti a hospodářsky prosperující území rozšiřují

- ze Šanghaje podél celé délky Jang-ce,
- napříč celou provincií Guangdong („Největší světová dílna“, „Perlová řeka“) na západ až k Indii.

- Vláda Guangdong plánuje založení oblasti volného obchodu „9+2“, neboli „Pan-Perl River Delta“, 9 provincií + Hong Kong + Macao, přibližně 1/3 čínské populace, 40 % HDP.

Zdroj: U. of Michigan, National Bureau of Statistics of China, Economist, Nov. 20 – 26/04.

Odvětвовá struktura čínského hospodářství dle zaměstnanosti

- 1990-2002: Nárůst zaměstnanosti ve službách a v pobřežních oblastech.
- Nárůst je viditelný v terciálním sektoru (z 18,5 % na 28,6 %).
- Pobřežní oblasti jsou pro změnu zase ty, ve kterých se nejvíce uplatňuje soukromý sektor.
- Podíl zemědělského a jiného než zemědělského sektoru na zaměstnanosti je již vyrovnaný.

Zaměstnanost podle sektoru

	1980	1990	1995	2000	2001	2002
	<i>(In millions, at end of year)</i>					
Farming, forestry, animal husbandry, and fishery	291.2	341.8	330.2	333.6	329.7	324.9
Mining and quarrying	7.0	8.8	9.3	6.0	5.6	5.6
Manufacturing	59.0	86.2	98.0	80.4	80.8	83.1
Electricity, gas, and water	1.2	1.9	2.9	2.8	2.9	2.9
Construction	9.9	24.2	33.2	35.5	36.7	38.9
Geological prospecting and water conservancy	1.9	2.0	1.4	1.1	1.1	1.0
Transport, storage, and post and telecommunications	8.1	15.7	19.4	20.3	20.4	20.8
Wholesale, retail trade, and catering services	13.6	28.4	42.9	46.9	47.4	49.7
Banking and insurance	1.0	2.2	2.8	3.3	3.4	3.4
Real estate, social services, health, and education	18.5	26.3	27.0	30.7	31.5	31.8
Government, party agencies, and social organizations	5.3	10.8	10.4	11.0	11.0	10.8
Others	5.9	18.0	44.9	56.4	58.5	62.5
Residual ¹	1.1	81.2	58.3	92.8	101.4	102.1
Total	423.6	647.5	680.7	720.9	730.3	737.4
Primary	291.2	389.1	355.3	360.4	365.1	368.7
Nonagricultural	132.4	258.4	325.4	360.4	365.1	368.7
Secondary	77.1	138.6	156.6	162.2	162.8	157.8
Tertiary	55.3	119.8	168.8	198.2	202.3	210.9
	<i>(In percent)</i>					
Primary	68.7	60.1	52.2	50.0	50.0	50.0
Nonagricultural	31.3	39.9	47.8	50.0	50.0	50.0
Secondary	18.2	21.4	23.0	22.5	22.3	21.4
Tertiary	13.1	18.5	24.8	27.5	27.7	28.6

Sources: China Statistical Yearbook; and CEIC database.
¹The residual is the difference between the aggregate employment figure from the household survey and the detail by industry from the establishment survey (which excludes much of the private sector).

Zdroj: IMF

Pracovní trh

Čínský pracovní trh prošel významnými změnami během posledních 20 let

- Tržně orientovaný pracovní trh → Roste význam městského soukromého sektoru spolu se snižujícím se významem státních společností
- Růst zaměstnanosti na venkově se zpomalil → Migranti hledají práce v dynamicky se rozvíjejících přímořských provinciích.

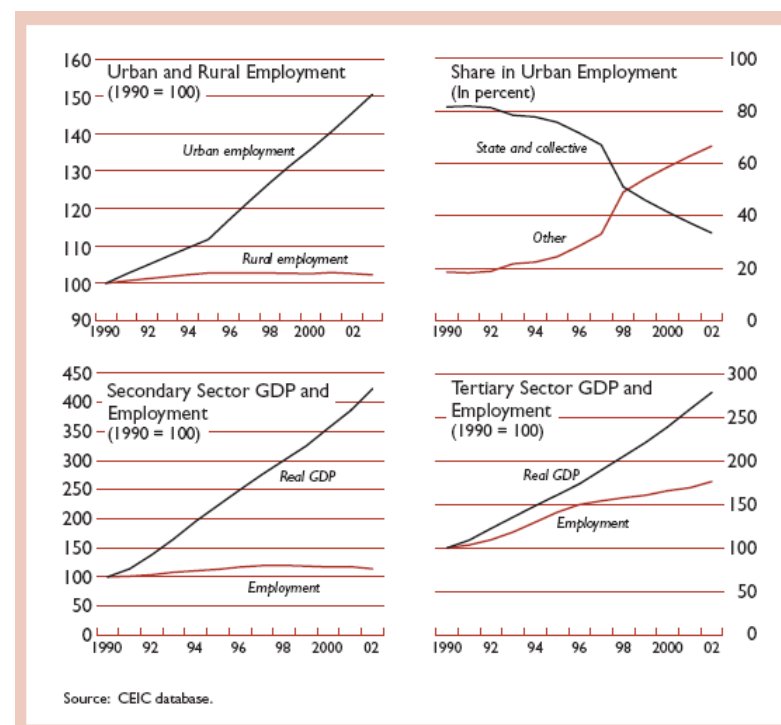
- Růst celkové zaměstnanosti je od roku 1990 v průměru pouze 1 % a je tažen růstem městské zaměstnanosti
- Registrovaná nezaměstnanost ve městech je 4-5 %
- Existuje významný přebytek pracovní síly ve venkovských oblastech (asi 150 miliónů) a ve státních firmách (10-11 miliónů)

↓ *Problém ve střednědobém horizontu*

- I kdyby HDP rostl v průměru 7% růstem, nezaměstnanost by se mohla zdvojnásobit v následujících 3 až 4 letech na cca. 10 %, ještě před tím než je dokončena reforma státních firem a přírůstek pracovní síly je započítán. ✗
- Tento tlak by mohl být umírněn vyšším ekonomickým růstem zvláště v soukromém sektoru a v sektorech s vysokou intenzitou práce, podobně jak tomu bylo v posledních letech.

Zdroj: IMF

Zaměstnanost a HDP

Nezaměstnanost

Bude potřeba posílit sociální síť, penzijní systém, podporu v nezaměstnanosti a zdravotní systém, aby se předešlo významným sociálním tlakům, které by v budoucnu způsobil přechod obyvatelstva z venkovských oblastí a zemědělství do jiných sektorů ekonomiky a ze státních firem do firem soukromých. Tyto změny budou samozřejmě mít významný vliv na státní rozpočet.

Nedostatek pracovníků pro manuální práci v průmyslové výrobě

- Dotace zemědělských produktů, ceny potravin rostou s inflací Zajištěný příjem venkovských pracovníků Méně venkovských pracovníků hledá zaměstnání v průmyslu. „Venkované zůstávají na venkově“
- Významné přímé zahraniční investice hlavně v oblasti Perlové řeky již vyčerpaly pracovní sílu. Nedostatek pracovní síly se odhaduje na 2 miliony pracovníků. **Mzdová inflace, vážné dopady pro Čínu**
- Zaměstnavatelé se uchylují ke mzdové konkurenci

Čínská fiskální politika

Table 5.1. Selected Countries: Comparison of Public Debt and Fiscal Positions, Average 2000–02
(In percent of GDP)

	Public Debt	Overall Balance	Primary Balance
China	24.4	-3.4	-2.6
EMBI countries ¹	64.5	-4.0	1.2
Of which: emerging Asia ²	71.4	-3.4	1.6

Source: IMF, *World Economic Outlook*.

¹Includes 27 emerging market countries covered by the JP Morgan Emerging Market Bond Index.

²Including India, Indonesia, Korea, Malaysia, Philippines, and Thailand.

Současnost – přiměřený přístup

Zdroj: IMF

- V současné době se čínská fiskální politika jeví jako zdravá.
- Celkový rozpočtový deficit = 3-3.4 % HDP (2003)
- Dluh/HDP = do 26 % (2003) je ve srovnání s dalšími vyvíjejícími se trhy dobrý.
- Silný růst ekonomiky a nízké domácí úrokové sazby zatím působí jako dostatečná protiváha nepříznivých následků deficitů na zadlužení.
- Standard & Poor's: BBB (třetí nejvyšší investiční ratingový stupeň).

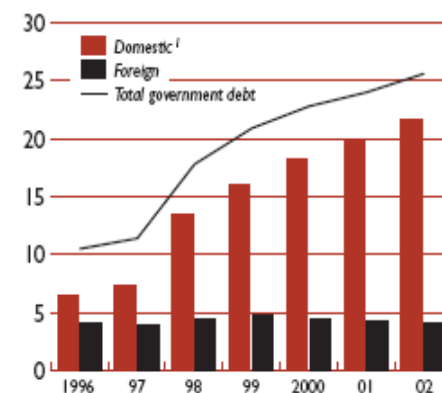

*Sřednědobý
výhled*

Výhled – Kontrola výdajů je nutná

- **Během přeměny Číny na tržní ekonomiku bude vláda čelit vysokým fiskálním nákladům:**
 - Náklady spojené s restrukturalizací státem vlastněné ekonomiky (sever...)
 - Náklady oddlužení státem vlastněných bank
 - Zabezpečení sociální podpory stárnoucímu obyvatelstvu (velký deficit)
 - Různé více či méně zjevné závazky regionálních vlád, zvláště ve spojení s infrastrukturními projekty
 - Náklady vládních programů za účelem snížení místních disparit, zdravotní a vzdělávací programy
- **Robustní makroekonomický vývoj poskytuje pro řešení daných závazků příznivé zázemí,** nicméně odkládání nezbytných fiskálně nákladných projektů na pozdější období je rizikové z toho důvodu, že makroekonomicky příhodnější období se již nemusí v dohledné době opakovat.

Figure 5.2. Government Debt and Its Composition
(In percent of GDP)

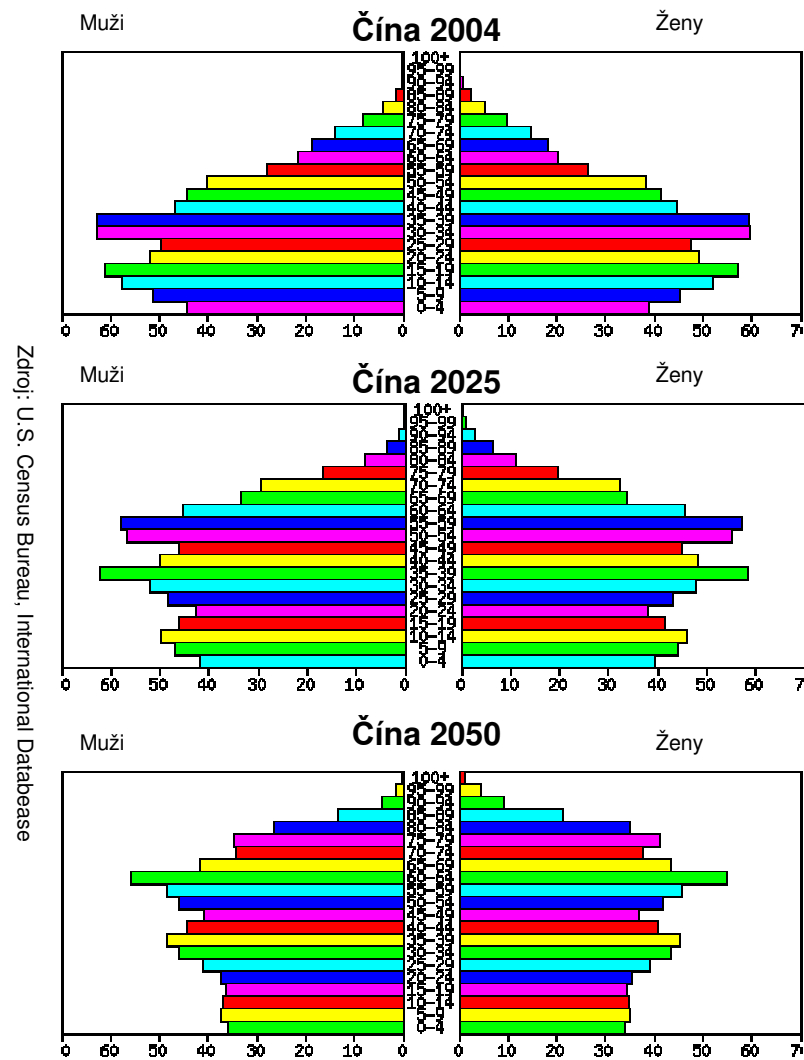

Sources: China Securities Regulation Commission; State Administration of Foreign Exchange; Ministry of Finance; and IMF staff estimates.

¹Includes bank recapitalization bonds issued in 1998 and onlending.

Nepříznivý demografický vývoj

- Počet obyvatel Číny dosáhl podle oficiálních údajů v roce 2005 hranici 1,3 miliardy, do roku 2050 se předpokládá nárůst populace na 1,6 miliardy.
- Počet důchodců na 100 obyvatel stoupne v Číně z 8 v roce 1975 na 30 v roce 2025. Obdobně, průměrný věk bude 46 let v roce 2025 v porovnání s 24 v roce 1975. Např. v USA by mělo v roce 2025 být 29 důchodců na 100 pracujících a očekávaný průměrný věk 39 let.
- Předpokládá se, že do roku 2025 bude Čína mít nejstarší populaci na světě.
- Mnoho čínských rodin popisuje model 4-2-1, tedy 4 prarodiče a 2 rodiče, oba z rodin s jedním dítětem. Je to důsledek politiky jednoho dítěte, kterou Čína zavedla v roce 1979.
- Čínská vláda udává, že v důsledku zavedení této politiky se od roku 1980 narodilo o 250 milionů méně dětí. Z důvodu tradice bylo preferováno narození muže a důsledkem je skutečnost, že počet mužů přesahuje počet žen o 60 milionů.
- V roce 2000 začala čínská vláda reformu průběžného důchodového systému ve prospěch individuálních účtů.
- Současný stav důchodového systému: zabezpečeno 20 % lidí, deficit systému USD 6,2 miliardy, do roku 2033 by se podle odhadu Asijské rozvojové banky mohl dostat až na USD 53,3 miliardy.

Ekologická hrozba v Číně

- Čína má díky populaci obrovský vliv na životní prostředí
- Problém vysokého znečišťování průmyslem je zpříčiněn především extenzivním růstem, s minimálním důrazem na efektivitu, a s přehnaným důrazem na těžký průmysl
- Příliš rychlá urbanizace a rozvoj průmyslu vedou k váženému poškozování životního prostředí
- Vypuštěné odpadní vody se odhadují na 37,2 mld tun (1995). 90 % bylo nějakým způsobem čištěno, nicméně 45 % nesplňuje normy. 78 % řek, které protékají skrz města nesplňují ani minimální požadavky na kvalitu vody.

Největší ekologické problémy Číny

- **Znečištění ovzduší:** 20 mil tun CO₂ ročně. Potřeba snížit o 40 %, aby atmosféra stihla přijímat takové množství. 11,7 mil tun pevných částic, 10,9 mil. tun prachu. Cca 75 % energie je vyrobeno z uhlí nízké kvality (1995)
- **Znečištění vod:** 42 % vod kvality 3 a níže - nevhodné pro požití člověkem. 36 % vod ve městech kvality 5.
- **Odpad:** 820 mil. tun pevného průmyslového odpadu a 140 mil tun domácího odpadu ročně.
- **Desertifikace:** 27,3% rozlohy je poušť, narůstá 2460 km² ročně. Mimo jiné s sebou přináší častější pouštní bouře.
- **Eroze půdy:** Každý rok ztrácí Čína 5 mld. tun půdy erozí, (nutriční ekvivalent 40 mil. tun hnojiv).
- Častější sucha a povodně, ztráta biodiverzity a další.

Směnný kurz RMB je předmětem konfliktu

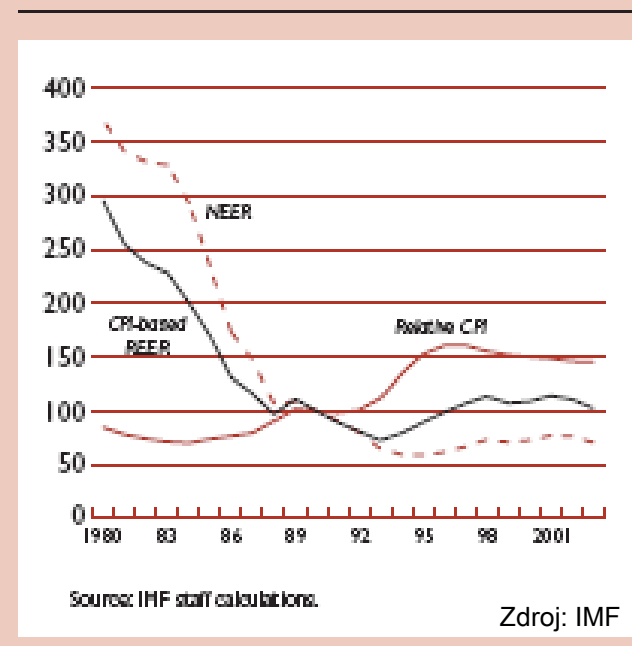
Směnné kurzy (SK)

- 80. léta: Fixní SK. Často devalvovaný při vlnách otevřenosti.
- 1988 – 1993: Duální SK: První, oficiální a druhý, tržní - určovaný poptávkou ve směnných centrech.
- 1990: Propad tržního SK. Oficiální nadhodnocený.
- 1994: Sjednocení kurzů devalvací oficiálního SK. Tržní – 80% transakcí běžného účtu.
- 1994: Oficiálně **řízený floating**, de facto fix vůči USD (8,28/USD).
- 1980 – 2000: Vývoj reálného efektivního SK (báze CPI) – depreciace díky nominální devalvací, posléze apreciacie až do Asijské (1997) krize díky nominální fixaci a růstu čínského CPI oproti ostatním zemím (viz obr).

Čína nemíní s revalvací pospíchat

- Čínská měna Renminbi (RMB, jüan) je od roku 1995 fakticky pevně vázána na americký dolar (8,28 USD).
- Experti Spojených států amerických poukazují na to, že čínská měna je vůči dolaru podhodnocena o více než 40%, IMF vidí stabilní viz obr. 4.1
- Společně s dalšími faktory může být toho podhodnocení významným důvodem pro obrovský očekávaný americko-čínský obchodní deficit (za rok 2004 se očekává až 150 mld. USD).
- Země G7 na Čínu dlouhodobě vyvíjejí tlak, naposledy na schůzce G7 ve Washingtonu, aby svoji měnu zafixovala na koš měn, přispěla k její větší pružnosti. Pozice US spíše v posilnění kursu.
- Čínská strana sice k těmto krokům vyjádřila vůli, nicméně s danými kroky nehodlá pospíchat (Hospodářské noviny, 4.10. 2004). Guvernér banky zdůraznil, že politika udržení stabilního RMB musí být zachována. Na devizových trzích spekulace, podle nichž Peking možná již brzy fixní kurz uvolní. Udělá to buď rozšířením nynějšího kurzového rozpětí, nebo svázáním RMB s košem měn namísto nynější fixace na dolar. V termínovaných kontraktech nyní vychází kurz RMB s plněním za rok na 7,83 za dolar (stávající kurz je 8,28 za dolar) (Hospodářské noviny, 5. 1. 2005)

Figure 4.1. CPI-Based Real Effective Exchange Rate and Its Components (1990 = 100)

Čínská měnová politika má globální vliv

Čínské devizové rezervy – aktuální vliv na americký dolar

- Čínské devizové rezervy = 514,5 miliardy USD (k 09/2004)

HDP, rezervy a devizové rezervy v Číně

- 2. Největší na světě po Japonsku (837,88 mld USD)**

Economic Indicator	1999	2000	2001	2002	2003
GDP (\$ bn)	998,5	1079,5	1191,5	1237,1	1409,9
Total reserves (\$ bn)	158,3	327,2	218,7	295,5	412,2
- of which foreign exchange reserves (\$ bn)	154,7	165,6	212,2	286,4	403,3

- Z 80 % jsou tvořeny americkým dolarem. Vysoká míra „dolarizace“ čínských rezerv je daná i tím, že Čínská centrální banka prostřednictvím nízko-výnosových amerických vládních pokladničních poukázek (T-bills) financuje americký dluh – obchodní deficit a stimuluje spotřebu a tedy i dovozy z Číny...**

Pokles hodnoty USD snižuje hodnotu čínských devizových rezerv.

- Prodej dolarů.** Čína proto snižuje podíl dolarů ve svých devizových rezervách, aby zabránila ztrátám plynoucím z poklesu kurzu americké měny. Čínská centrální banka toto sice oficiálně odmítá, ale prohlášení jejích jednotlivých představitelů se ale rozcházejí.

- Další silný tlak na oslabování dolaru.** Kurz USD na světových trzích nadále oslabuje a měna padá na stále nová minima vůči euru. 26.11.2004 v reakci na zprávu o snižování dolarových aktiv v čínských rezervách poprvé v historii prolomila hranici 1,33 USD/EUR a ocitla se na 1,3324 USD. Zprávy o snížení dolarových rezerv Jižní Korey (4. největší dolarové devizové rezervy na světě) také působí na oslabování dolaru. (23.2.2005, HN)

Zdroj: Patria, 26.11.2004, China Business News, 26.11.2004, The Banker, October 2004

1. Čína a Číňané

2. Význam čínských trhů

3. Základy čínského hospodářství

 4. Přímé zahraniční investice (FDI)

5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství

6. Čínský bankovní sektor

7. Reformy čínského trhu

8. Dodatky

Význam přímých zahraničních investic (FDI) pro ČR I.

▪ Tabulka řadí země podle významu FDI pro jejich ekonomiky podle tzv. míry transnacionality sestaveného UNCTADem.

▪ Tato míra sestává ze 4 částí:

1) Příliv FDI k hrubé tvorbě fixního kapitálu za roky 1999-2001

2) Příliv FDI k HDP za rok 2001

3) Hodnota přidaná zahraničními firmami k HDP za rok 2001

4) Podíl zaměstnaných v zahr. společnostech na celkové zaměstnanosti v roce 2001.

▪ Větší míra ukazuje na větší význam FDI v ekonomice.

▪ Podle této míry je pro Čínu FDI stejně významný jako pro Austrálii, Finsko, Rakousko, Portugalsko či Chorvatsko a Slovensko.

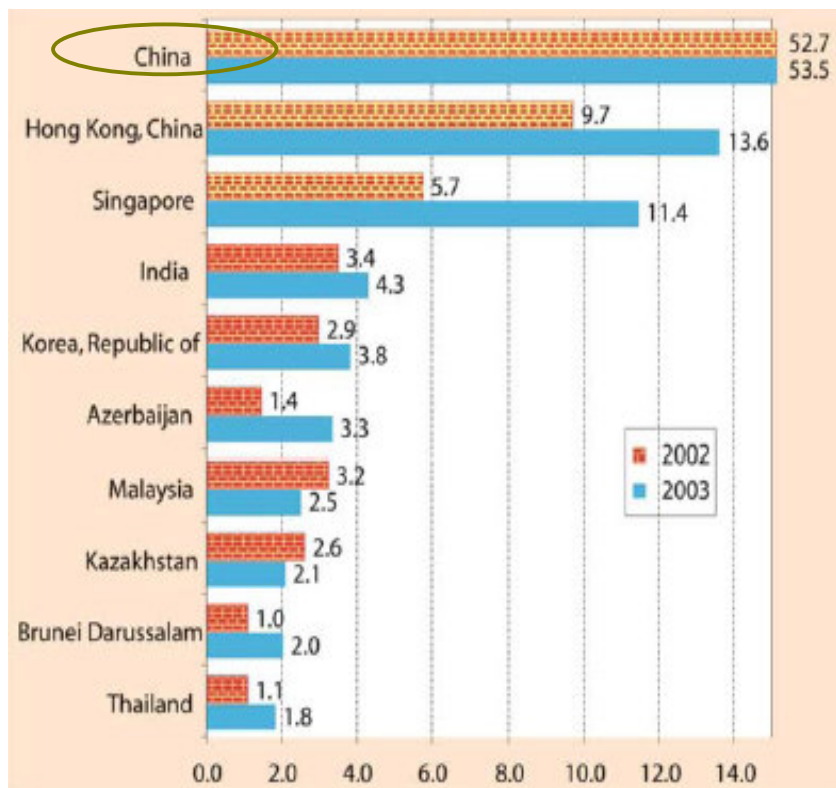
▪ Míra je u Číny dokonce větší než u Francie, USA, Itálie, nebo Japonska.

Zdroj: UNCTAD, World Investment Report 2004

Význam FDI pro ČLR II.

- Asie a Pacifik - 10 největších příjemců FDI, 2002, 2003 (v mld. USD)

Zdroj: UNCTAD, World Investment Report 2004

Míra návratnosti
FDI (%)

Economy	1999	2000	2001
World Average	7,1	6,8	5,5
Developed countries average	7,4	7,1	5,7
China	5	6,2	5,8
Hong Kong	13,6	12,5	11,5
Indonesia	5,5	5,7	5,4
Korea	3,3	3,1	3,3
Malaysia	11,5	14,1	11,2
Philippines	3,6	9,5	8,8

Zdroj: UNCTAD, World Investment Report 2004

Přímé zahraniční investice v Číně.

- V roce 2003 do Číny zahraniční investoři vložili 53,5 mld. USD (okol 4 % HDP), čímž se Čína zařadila před USA na první místo žebříčku největších příjemců FDI.

- Příliv investic na čínský trh je natolik silný, že se zcela vyhnul všeobecnému poklesu FDI viditelnému takřka na celém světě již od roku 2000.

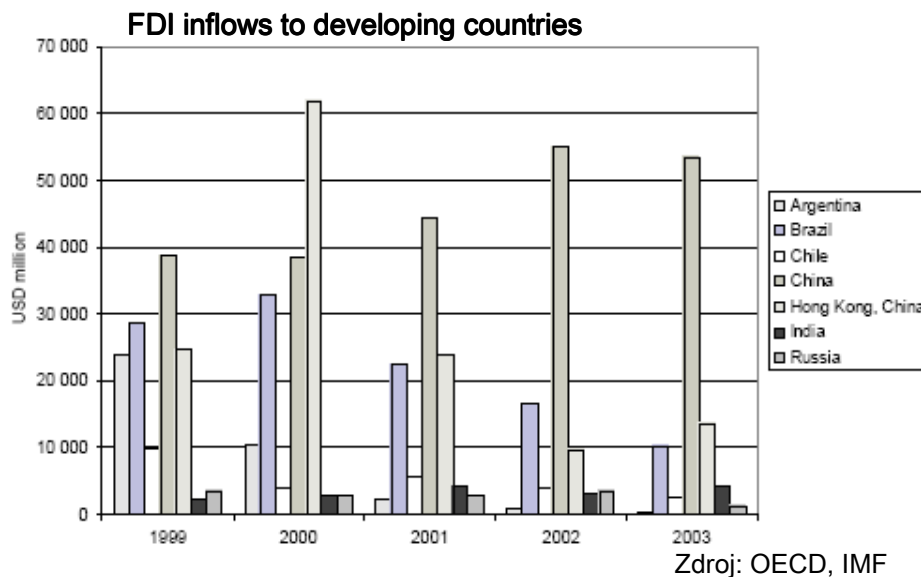
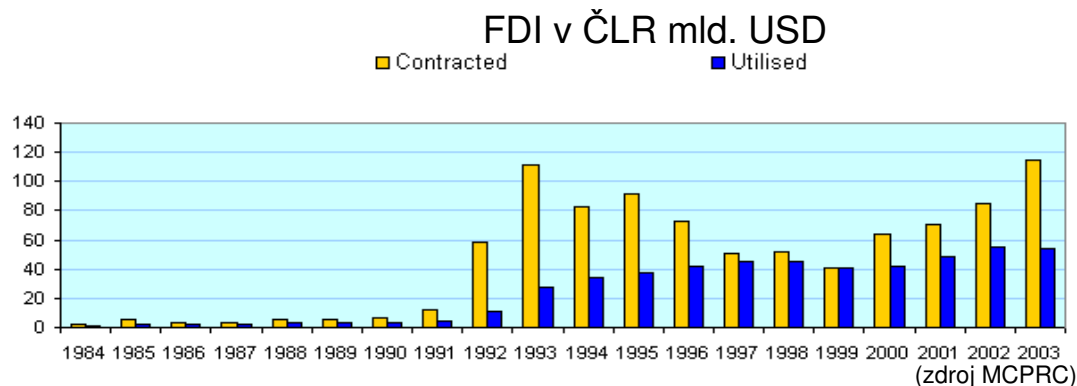
- V roce 2003 poprvé Čína přijala více FDI než dosavadní lídr USA

- Příliv FDI do Hongkongu v roce 2003 objem investic zvyšuje o dalších 13 mld. USD.

- Expertní skupina OECD očekává, že příliv FDI do Číny v budoucnosti ještě posílí.

- Příliv FDI do Číny je teritoriálně velmi nerovnoměrný - východ a jih versus sever a západ.

Co se týče druhů investic, v Číně jsou upřednostňovány Joint Ventures. Druhy FDI jsou rozvedeny v dodatcích této prezentace.

Přímé zahraniční investice z Číny

- Čínské firmy ovšem také investují v zahraničí. Akumulace čínských FDI do zahraničí činila ke konci roku 2002 35 miliard USD.

Company	Country	Investment in millions
PetroChina - Various oil fields	Sudan	2730
Shanghai Baosteel - Setting up a JV steel plant with CVRD	Brazil	1500
Aluminum Corp. of China - Setting up an aluminum smelter	Kazakhstan	850
Shanghai Automobile Industry corp: Agreed to buy 48.9% of Ssangyong Motor	Korea	500
Agreed to acquire more than 50% of MG Rover	U.K	N.A.

- Posledním příkladem čínských zahraničních akvizic je koupě divize osobních počítačů firmy IBM čínskou společností Lenovo Group Ltd. Jedná se o strategickou akvizici – Lenovo tím získalo především světovou distribuční síť ve 160 zemích a uznávanou značku IBM. (regulační orgány USA ještě neschválily akvizici)
- Transakce za 1,25 miliardy USD povede ke vzniku třetího největšího výrobce počítačů na světě.
- Vedení společnost Lenovo Group přesídí do New Yorku a možná dojde i ke vstupu na NYSE či NASDAQ.

Zdroj: Wall Street Journal, November 26 – 28, 2004, UNCTAD, Reuters, 8, Dec. 2004

-
1. Čína a Číňané
 2. Význam čínských trhů
 3. Základy čínského hospodářství
 4. Přímé zahraniční investice (FDI)

 5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství

6. Čínský bankovní sektor
7. Reformy čínského trhu
8. Dodatky

Odhad hodnoty čínských státních podniků?

- Čínský stát vlastní podíly ve více než 150 tisících společnostech, ze kterých více než 1 tisíc je kotováno na burzách v Číně a v zámoří. Podle státní administrativy vlastní 180 největších čínských státních podniků aktiva v hodnotě cca 1 bn USD. Většina z nich zažívá velké skoky v ziscích. Osm z nich jsou na seznamu Fortune 500, 2004.
- Hodnota tohoto majetku má důležité důsledky pro rozpočtovou stabilitu, jelikož příjmy z prodeje některých aktiv jsou již určeny na částečnou úhradu penzijního systému a budoucí prodeje aktiv by také mohli pokrývat další státní dluhopisy.
- Je obtížné odhadnout hodnotu těchto aktiv kvůli nedostatku souhrnných a nezkrácených finančních informací o těchto státních společnostech.
- Je možné získat ilustrativní odhady, odvozené z rozvah a dalších ukazatelů trhů s akciemi. Tyto odhady jsou citlivé na základní předpoklady a vykazují široké spektrum odhadů hodnoty těchto společností, v rozmezí 0-100 % HDP.

Přes 150 tisíc státem vlastněných společností, 1 tisíc kotovaných na burze

Výnosy z prodeje státních společností jsou důležitým rozpočtovým příjmem. Vláda s nimi počítá pro některé reformy

Je téměř nemožné odhadnout hodnotu státních aktiv. Odhady jsou v rozmezí 0-100 % HDP

Souvislost hodnoty státních podniků s jejich produktivitou

- Jiné studie odhadují tuto hodnotu na 25 – 65 % HDP. Široké spektrum těchto odhadů dokresluje nejistotu ohledně ohodnocování těchto aktiv, nicméně naznačuje, že hodnota státních aktiv je zřejmě velká.
- V roce 1978 státem vlastněné společnosti generovaly cca 80 % HDP, zatímco v roce 2003 to bylo jen 17 %. Přesto mají státní společnosti velký význam, zaměstnávají polovinu ze 750 mil. čínských zaměstnanců, vlastní 57 % průmyslových aktiv a ovládají důležitá odvětví.

Zaměstnanost a výstup průmyslu	1995	1997	1999	2000	2001
Industrial sector					
Value added (billions renminbi)	1,942.0	1,983.5	2,156.4	2,539.2	2,832.9
Employees (millions)	66.1	78.7	58.1	55.8	54.4
Output/employee (thousands of renminbi)	29.4	25.2	37.1	45.5	52.1
State-owned					
Value added	1,107.0	919.2	820.4	721.3	623.4
Employees	43.9	38.9	25.1	19.7	15.4
Output/employee	25.2	23.6	32.7	36.6	40.4
Non-state-owned					
Value added	835.0	1,064.3	1,336.0	1,817.9	2,209.5
Employees	22.2	39.8	33.0	36.1	39.0
Output/employee	37.6	26.7	40.5	50.4	56.7

Zdroj: IMF, McKinseyQuarterly, 2004

Vlastnická struktura čínského hospodářství dle zaměstnanosti

Trendy

- Pokles podílu státu na zaměstnanosti ze 60 % (1990) na 29 % (2002).
- Za tímto poklesem je pokles relativní zaměstnanosti ve státem vlastněných podnicích z 43 % (1990) na 14 % (2002). Státní instituce drží zaměstnanost okolo 16 %.
- Růst důležitosti soukromých firem – z 3,9 % (1990) na 17,2 % (2002) - a zahraničních firem – z 0,4 % (1990) na 3,1 % (2002) – dohromady na více než 20 % (2002). K tomuto číslu je potřeba připočítat nejméně 10 % (80 mil.) pracovních míst v soukromém sektoru, které statistiky neumí zachytit (drobní výrobci, stánkaři, atd.)

Zaměstnanost podle podniku

	1980	1990	1995	2000	2001	2002	2003
	<i>(In millions, at end of year)</i>						
Total employment	423.6	647.5	680.7	720.9	730.3	737.4	744.3
Urban employment	105.3	170.4	190.4	231.5	239.4	247.8	256.4
State units	80.2	103.5	112.6	81.0	76.4	71.6	70.6 ¹
Of which:							
SOEs	67.0	73.0	76.4	43.9	39.5	35.3	...
Institutions	22.0	21.6	26.1	26.4	26.2	25.8	...
Governments	4.7	8.9	10.1	10.7	10.7	10.5	...
Collective owned	24.3	35.5	31.5	15.0	12.9	11.2	10.8 ²
Jointly owned units ²	0.0	1.0	3.7	13.4	15.2	18.3	...
Foreign funded ³	0.0	0.7	5.1	6.4	6.7	7.6	...
Private units	0.8	6.7	20.6	34.0	36.6	42.7	...
Residual ⁴	0.0	23.1	16.9	81.6	91.6	96.4	...
Rural employment	318.4	477.1	490.3	489.3	490.9	489.6	487.9
Town and village enterprises	30.0	92.7	128.6	128.2	130.9	132.9	...
Rural private owned	...	1.1	4.7	11.4	11.9	14.1	...
Self-employed	...	14.9	30.5	29.3	26.3	24.7	...
Farmers	288.4	368.4	326.4	320.4	321.8	317.9	...
	<i>(In percent of total)</i>						
Urban employment	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
State units	76.2	60.7	59.1	35.0	31.9	28.9	27.5
Of which:							
SOEs	63.7	42.8	40.1	19.0	16.5	14.2	...
Institutions	20.9	12.7	13.7	11.4	10.9	10.4	...
Governments	4.4	5.2	5.3	4.6	4.5	4.2	...
Collective owned	23.0	20.8	16.5	6.5	5.4	4.5	4.2
Jointly owned units ²	...	0.6	1.9	5.8	6.4	7.4	...
Foreign funded ³	0.0	0.4	2.7	2.8	2.8	3.1	...
Private units	0.8	3.9	10.8	14.7	15.3	17.2	...
Residual ⁴	0.0	13.6	8.9	35.3	38.3	38.9	...
Rural employment	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Town and village enterprises	9.4	19.4	26.2	26.2	26.7	27.1	...
Rural private owned	...	0.2	1.0	2.3	2.4	2.9	...
Self-employed	...	3.1	6.2	6.0	5.4	5.1	...
Farmers	90.6	77.2	66.6	65.5	65.6	64.9	...
Sources: China Statistical Yearbook; CEIC database; and author's estimates.							
¹ September 2003.							
² Jointly owned, limited corporations, and shareholding units.							
³ Includes Hong Kong SAR, Macao SAR, and Taiwan Province of China funded.							
⁴ The residual is the difference between the aggregate employment figure from the household survey and the detail by ownership from the establishment survey (which excludes much of the private sector).							

Zdroj: IMF

Produktivita čínského průmyslu se blíží produktivitě západu - R&D a transfery technologií

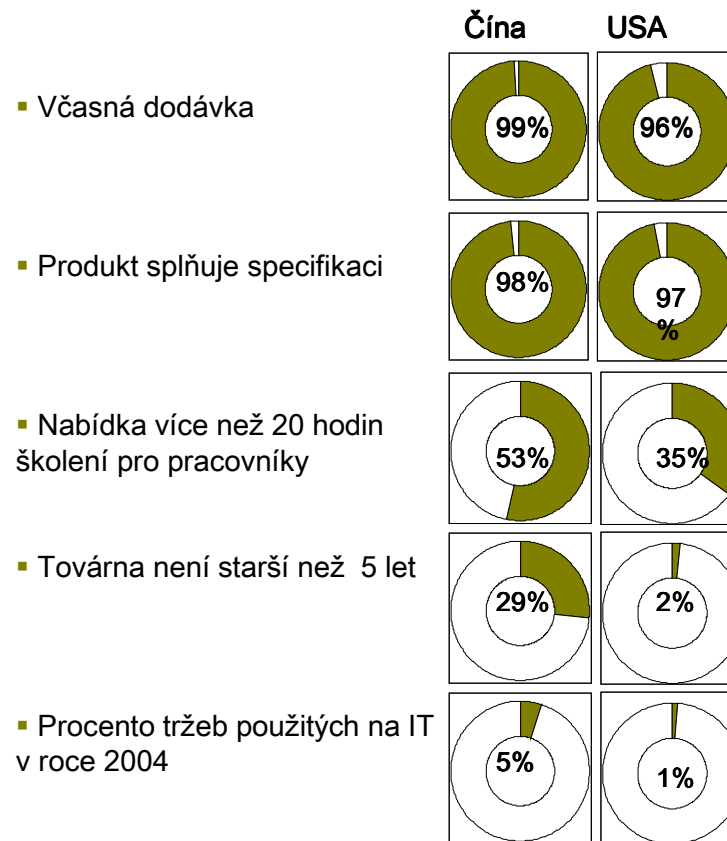
- Průzkum průmyslu Číny a USA na příkladu 800 předních podniků (The Asian Wall Street Journal, 14. říjen 2004) ukazuje, že čínští průmysloví výrobci rychle snižují rozdíl oproti západními továrnami v kvalitě produkce, provozním řízení, on-site školení, výdaje na IT a dalších oblastech. V některých oblastech je čínský průmysl lepší.

- Ve výzkumu a vývoji se Čína zlepšuje. Méně kopíruje západní technologie a financuje vlastní výzkum.

Transfery technologie: Společné podniky a akvizice a fúze
Čína využívá několik cest pro přenos technologie:

- Společné podniky (joint-venture), například Šanghaj, (GM a Shanghai Automotive Industry)
- Akvizice zahraničních společností (Shanghai Automotive Industry plánuje akvizici polského výrobce aut, společně s MG Rover)

- 2003: Hodnota čínských zahraničních akvizic dosáhla cca. USD 3,5 miliard (Thomson Financial)

Zdroj: Industry Week, Manufacturing Performance Institute

Případová studie: výrobci automobilů v Číně

Nejrychleji rostoucí automobilový trh světa

- V roce 2003 se tržby automobilového sektory zdvojnásobily a produkce dosáhla na 2 miliony vyrobených osobních vozidel (Volkswagen 25% trhu, General Motors přes 10%). Welt am Sonntag očekává výrobu automobilů (sedan, kombi) včetně autobusů a nákladních vozidel 5,73 milionů. **To by Čínu zařadilo na třetí místo ve výrobě aut za USA (12,09 milionu) a Japonsko (10,29 milionu), před Německo s 5,51 miliony.**
- Na čínském automobilovém trhu se očekává dlouhodobější růst poptávky, výnosů i zisku.
- Očekávaný růst tržeb v roce 2004 byl zredukován z 10-20%, což Číně i nadále zajišťuje pozici nejrychleji rostoucího automobilového trhu.

Zpomalení po zásazích vlády

- I na automobilové trhu je patrná snaha vlády o zpomalení růstu ekonomiky. Ve druhém čtvrtletí roku 2003 došlo ke zpomalení prodejů, posléze bylo omezeno poskytování úvěrů pro tento sektor.

Opětovný růst

- General Motors, který obsluhuje kolem desetiny čínského trhu, očekává oživení trhu z dočasného zpomalení do pololetí 2005.
- GM a konkurenti Volkswagen, Ford a Toyota zamýšleli vynaložit více než 13 miliard dolarů na ztrojnásobení kapacity na 6 milionů sedanů do roku 2010. V poslední době jsou tato čísla opatrně redukována.

Čínská energetika – světový spotřebitel s nedostatkem energie a kapacit

Významný celosvětový spotřebitel energie s potenciálem dalšího nárůstu spotřeby a výstavby

- 1. Lidnatost - Ačkoliv se Čína podle spotřeby energie na hlavu řadí s 898 USD na 74 místo mezi 130 sledovanými zeměmi statistiky OSN spolu s ekonomikami jako je Kostarika, Zimbabwe, v celosvětové spotřebě energie je po USA druhá s 12,1 %. S růstem bohatství střední čínské třídy spotřeba dále roste.
- 2. Regionální rozdíly ve spotřebě energie umocňují čínskou potřebu energetické výstavby. Např. energetická spotřeba na hlavu v Hongkongu je 2 474 USD (více než Portugalsko, podobně jako Maďarsko), Šanghaj a další metropole Hongkong dohánějí, zatímco rurální oblasti na energetickou výstavbu čekají.
- 3. Mohutný průmyslový rozmach je významným faktorem růstu spotřeby energie i růstu poptávky po energetických zařízeních. Od roku 1990 se zaměstnanost v energetickém sektoru zvýšila o více než 50 %, z 1,9 na 2,9 milionu.
- ➔ ▪ 4. Experti očekávají nárůst spotřeby energie v příštích 10 letech: ropa o 100 %, zemní plyn o 200 %, uhlí o 76 %. Merrill Lynch očekává nárůst spotřeby ropy o 100 % do 5 let.
- ➔ ▪ 5. Mezinárodní agentura pro energii (IEA) odhaduje, že v roce **2005 musí Čína postavit 42 gigawattů instalovaného výkonu** (více než 100 elektráren). **Vlastními kapacitami je schopna zajistit jen 18 gigawattů = > dovoz zařízení o výkonu více než 20 GW. V současné době počítá Čína s výstavbou 20 jaderných elektráren.** Čína dnes disponuje elektrárenskou kapacitou 400 tisíc MW (2. Po USA) – ta však zdaleka nepokrývá nárůst spotřeby. Z celkové kapacity připadá 6,3 tisíce MW na jaderné elektrárny postavené od roku 1985 - 8 jaderných jednotek. Podle státního plánu se má počet jaderných generátorů do roku 2020 zpětinásobit, kapacita má vzrůst 4x, což by představovalo okolo 4% celkové produkce.

Zdroj: IMF, Euro 46/2004, Merrill Lynch, IEA, ČTK (30.8.2004)

Čínská energetika – dovoz zařízení pro výstavbu kapacit

Stavební boom v energetice

- Podle expertů z čínské Economic Information Agency Čína v letech 2003 – 2005 za investiční výstavbu v energetice utratí průměrně 28 miliard USD ročně (nárůst o 40%).
- 50 - 60% investic bude směřovat do výstavby elektráren.
- 30 - 40% prostředků bude směřovat do energetických rozvodů.
- Po roce 2006 by výstavba rozvodných sítí měla spotřebovat většinu prostředků.

Příležitost pro zahraniční výrobce součástí energetických zařízení

- Čína je v oblasti dovozu a výstavby energie nadmíru otevřená: M.j. vláda schválila bezcelní dovoz s výjimkou na DPH pro dodávky investičních zařízení a celků pro energetické projekty.
- Zařízení pro přenosové soustavy a transformační stanice (transformátory, usměrňovače, kondenzátory, přepínací zařízení, atd.) je poptáváno např. v souvislosti s obrovskými projekty: I) Přenosová soustava „East-West“, II) Přenosová soustava „Tři soutěsky“ a III) Národní přenosová soustava.

- Vzhledem k obrovské nepokryté potřebě energetické výstavby existuje další vývozní potenciál.

Zdroj: HN (11.11.2004), Euronews, 9.5. 2004,
Hong Kong Trade Development Council,

Čínská energetika – příležitost pro české výrobce energetických zařízení?

Vzhledem k obrovské nepokryté potřebě energetické výstavby existuje další vývozní potenciál.

Podle slov vývozců je nutné jej politicky podpořit.

Dosavadní vývoz energetických komponentů zahrnuje např.

- 1. Škoda Holding v Číně založila JV na výrobu turbín.
- 2. Škoda Energo uzavřela s polostátní firmou Guangzhou Enterprise pět kontraktů na dodávku energetických bloků na spalování biomasy v hodnotě okolo 120 milionů korun (Turbíny by měly zásobovat elektřinou a teplem město Kanton na jihu Číny a zároveň sloužit ke zpracování odpadů).
- 3. Elektrárna Šen-tchou se rozroste o další dva bloky. Čínská společnost Datang má zájem o opakovanou dodávku. Česko-slovenské konsorcium (Škodaexport, Škoda Praha, Škoda Energo a SES Tlmače Slovensko) již dodalo 2 předchozí bloky.

- Hlavní zahraniční konkurenti při energetických dodávkách: GE Power System, Mitsubishi, Alstom, Mitsui, ABB, Siemens, Hitachi,

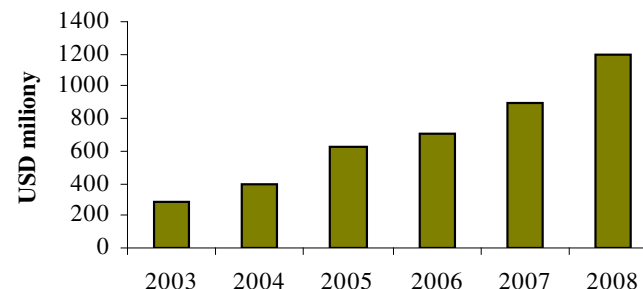
Zdroj: HN (11.11.2004), Euronews, 9.5. 2004, Hong Kong Trade Development Council,

Produkce polovodičů – význam čínské poptávky i nabídky

Zdroj: www. bharatbook.com, U. of Cambridge,

Základní údaje o čínské produkci polovodičů

- Silná přítomnost a dominance globálních hráčů. Zahraniční investoři stojí za 50 % výroby. Největším výrobcem polovodičů v Číně byl v roce 2002 Intel se 16% trhu (tržby Intel Corporation byly v roce 2002 26,8 miliard USD). Dalšími na trhu jsou Texas Instruments (8,4 miliard), Toshiba (5,4 mld), ST Microelectronics NV, Royal Philips Electronics NV, Moto, TI, ARM, TSMC, Samsung, Toshiba, IBM a další. Trh je nicméně členitý – největší pětka vyrábí 34.9 % produkce (2002).
- Trh je obrovský jak z hlediska nabídky, tak i poptávky. Rychlost růstu nabídky, tak i poptávky je vyšší než světové míry. Poptávka: 16,5 % světového trhu, míra růstu v roce 2003 37,8 % (1999-2003 průměr 35,9 %). Do 2010 největší světový trh. Nabídka: 5 % světového trhu, růst okolo 30 %.
- Trh je tažen poptávkou. Největšími spotřebiteli polovodičů jsou výrobci elektroniky s sídlem přímo v Číně - Čína je největším výrobcem elektroniky na světě. Více než 80 % spotřeby kryto dovozem => vládní úlevy FDI v této oblasti.
 - **V sektoru testování a montáže integrovaných obvodů Čína brzy překoná současnou 1. Tchajwan – hlavní část příjmů trhu. Význam vývoje polovodičů silně roste – Čína rozvíjí výrobu s vysokou přidanou hodnotou.**

Pozice v čínském exportu

- Polovodiče a počítačové komponenty se významně podílejí na českých dovozech z Číny. V roce 2003 představovaly více než polovinu (52,2%) importů do ČR z ČLR. Více viz snímek 48. Dovozy polovodičů a počítačových součástí z Číny zároveň tvoří významnou část celkového dovozu tohoto zboží do ČR.

Čínská produkce elektroniky – světová velmoc

Trh a výroba elektroniky

- Překotně rostoucí domácí trh
- Masivní příliv FDI v sektoru za účelem využití nízkých výrobních nákladů.
- Výroba elektroniky v roce 2003 se vyšplhala na 147 miliard USD, což Čínu řadí na třetí místo ve výrobě za USA (286 mld) a Japonsko (170 mld).
- Tato hodnota zároveň představuje 11,1 % celkové světové produkce v roce 2003 a nárůst z 17.7 miliard nebo 2,3 % světové produkce v roce 1993. Produkce USA rostla jen mírně, v 1993 byla na 221 mld. USD.
- Velikost trhu: Čína je od roku 2003 druhá s 138 mld. USD před Japonskem a za USA.(362 mld). Do roku 2007 má Čína spotřebovat 16 % světové produkce.
- Předpovědi růstu trhu počítají pro období do roku 2007 s 13% ročním růstem. Pro srovnání v USA je tento odhad na 4 %.
- Elektronika je významné vývozní zboží. Čínský dovoz do ČR byl v roce 2003 tvořen elektronikou a počítačovými komponenty z více než poloviny a tyto komponenty byly pak reexportovány v rámci finálních produktů.

Rostoucí světový vliv

Třetí největší výrobce

S nadprůměrným růstem

Druhý největší trh po USA

Opět s nadprůměrným růstem

Význam ve Vývozu

Zdroj: In-Stat/MDR's

Ukončení MFA/ATC a budoucnost čínského textilního průmyslu?

- **Multi Fibre Agreement (MFA, 1974-1994)** zajišťovala spotřebitelským zemím (US, EU) ochranu před výrobky levné konkurence z rozvojových zemí v podobě kvót a dovozních omezení.
- MFA je od roku 1995 je nahrazena **Agreement on Textiles and Clothing (ATC)** již v pravomoci nově založené WTO. **ACT** je mostem k postupnému úplnému odstranění kvót. Dále bude textil a oblečení spadat jako ostatní komodity do systému GATT.
- S ukončením smlouvy MFA v roce 2005 tyto kvóty na dovoz již nebudou muset být dodržovány, což povede k významnému dopadu na mezinárodní konkurenci. Pro Čínu a Indii bude tento posun významným přínosem.

- 1) Teorie i zkušenost ukazuje, že **dojde k prohloubení obchodního deficitu.**
- 2) V Evropě na textilní průmysl stále připadá až 10 % zaměstnanců v průmyslu a 6 % průmyslové výroby => French Fashion Institute odhaduje, že v **Evropě ztráta bude 325 tisíc z 2,5 miliónu pracovníků.**
- 3) Cena textilu se podle ECB podílí až 6 % na tvorbě hladiny spotřebních cen => **očekáván pokles cen.**
- 4) ATOK* odhaduje **ztrátu 30 mil. prac. míst** ve světovém textilním průmyslu

- Ve snaze bránit se nadcházející konkurenci se např. textilní průmysl v USA, který již přišel o stovky tisíc pracovních míst (The Nation, October 14, 2004), uchylují k lobbyingu za omezení importů z Číny (scénář ovládnutí 50-70% US trhu čínskými výrobky).
- Jeden z argumentů US je ohrožení výrobců z chudého Pákistánu a Bangladéše (nižší efektivnost a obchodní dominance Číny). Odhady pro Bangladéš jdou od 80 000 až po 1,8 milionu (50 % zaměstnanců v textilu)

- Do konce 2008 (2012) je sice možné uplatnit **Textile and clothing products safeguard**, což je omezení dovozu čínského textilu je-li v „rozporu se zachováním zdraví místního trhu“, a později i **anti-dumpingová opatření**, ale **čínská dominance je velmi dobře možná.**

Zdroj: WTO, ECB Monthly Bulletin, Dec. 2004

*Asociace textilního a oděvního průmyslu

-
1. Čína a Číňané
 2. Význam čínských trhů
 3. Základy čínského hospodářství
 4. Přímé zahraniční investice (FDI)
 5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství
 - 6. Čínský bankovní sektor**
 7. Reformy čínského trhu
 8. Dodatky

Čínské bankovníctví – základní údaje

Státem vlastněné bankovní instituce

Vládní orgány = hlavní vlastníci bank

- Bankovní sektor zahrnuje :

4 státem zcela vlastněné komerč.banky (SCBs)

- Čínská zemědělská banka (Agricultural Bank of China, ABC)
- Bank of China (BOC)
- Čínská stavební banka (China Construction Bank, CCB)
- Čínská průmyslová a obchodní banka (Industrial and Commercial Bank of China, ICBC)

Rolnická úvěrová družstva (RCCs)

- malé, úvěry rolníkům a malým zemědělským organizacím
- Aktiva této skupiny představují přes 10% celkových bankovních aktiv.

Další významné instituce

- China Banking Regulatory Commission (CBRC)

Akciové komerční banky (JSCBs)

- Různorodí vlastníci – místní čínské vlády, domácí i zahraniční investoři
- K prosinci 2003 existovalo 11 JSCBs, 15% podíl roste

Zvláštní „rozvojové“ banky na podporu hosp.politiky

- Čínská rozvojová banka (China Development Bank)
- Čínská vývozní a dovozní banka (China Export & Import Bank), Agriculture Development Bank of China
- Aktiva této skupiny představují méně než 10% celkových bankovních aktiv.

Table 7.1. Deposit Money Banks' Market Shares
(In percent of total)

Více vkladů než úvěrů

	Total Assets		Credit ¹		Deposits	
	March 2002	Sept. 2003	March 2002	Sept. 2003	March 2002	Sept. 2003
State commercial banks	65.0	62.3	62.7	61.2	68.3	64.9
Joint-stock commercial banks	12.5	15.0	11.6	14.9	12.0	14.7
Rural credit cooperatives	10.2	10.4	11.6	11.3	12.3	11.8
Foreign-funded banks	1.5	1.3	1.2	1.0	0.4	0.4
Other	10.8	10.9	13.0	11.6	7.0	8.1
<i>Memorandum item:</i>						
Specific depository institutions (in percent of deposit money banks) ²	7.4	7.0	8.7	8.6	1.2	1.0

Source: CEIC database.

¹Defined as claims on the nonfinancial sector, claims on other sectors, or domestic credit.

²Specific depository institutions as a share of deposit money bank total.

Zejména půjčky společným podnikům

Zdroj: IMF

Reformy čínského bankovníctví – Vývoj vedoucí k nutnosti reformem

1) Důležitost efektivního bankovního sektoru v Číně

- Vysoká míra úspor a investic, očekávaný růst
- Klíčová role bank v domácím finančním zprostředkování, které je relativně rozsáhlé

Trhy cenných papírů jsou stále malé

2003: Vzrůst bankovních úvěrů v ekonomice o 23 % HDP
2003: Zdroje získané na trzích cenných papírů = 1.3 % HDP

2003: Celkový objem bankovních úvěrů = 145 % HDP
2003: Tržní kapitalizace (TCP v Šanghaji a v Šenzenu) = téměř 40 % HDP. Oba údaje větší než v ČR.

Efektivní bankovní sektor je klíčem k fungování finančního zprostředkování a efektivní alokace zdrojů

2) Čínské bankovníctví se chystá na vstup soukromého kapitálu

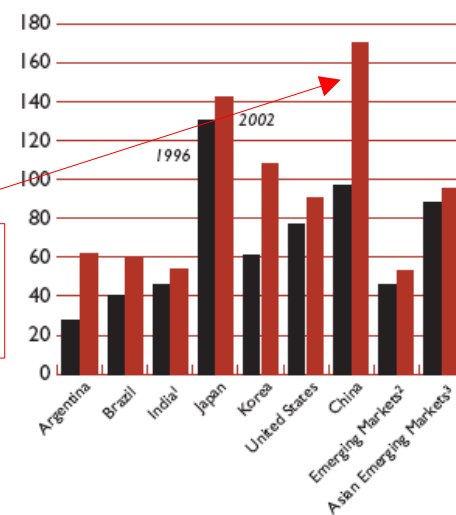
- Vstupem do WTO se Čína zavázala k otevření svého bankovního sektoru do roku 2006.

3) Zatížení špatnými úvěry, více úvěrů obyvatelstvu

- Podnikové úvěry velkých SCB hlavně málo likvidním státním podnikům
- Slabé systémy řízení rizika bank, úvěrová rozhodnutí nikoliv v postupné vertikále
- Spotřebitelské úvěry 10% RMB úvěrů (2003), ale rychle vzrostly (zejména stavební)

1) + 2) + 3) => *Reforma bankovníctví je neodkladná*

Figure 7.1. Selected Economies: Ratio of Domestic Credit to GDP

Čínské bankovníctví je velké a rostoucí

Source: IMF, International Financial Statistics.

¹Refers to 2001 for India.

²Average for the group of countries used for the calculation of the EMBI+ index, that is, Argentina, Brazil, Bulgaria, Colombia, Ecuador, Egypt, Korea, Malaysia, Mexico, Morocco, Nigeria, Panama, Peru, the Philippines, Poland, Qatar, Russia, South Africa, Turkey, Ukraine, and Venezuela.

³Average for the following economies: Hong Kong SAR, Indonesia, Korea, Malaysia, the Philippines, Singapore, and Thailand.

Reformy čínského bankovníctví – Plán reforem

Čínské bankovníctví se chystá na vstup soukromého kapitálu od 2006

- Reforma (vedle China Banking Regulatory Commission CBRC zřízené od 2003) obsahuje tyto prvky:
 - Příprava 4 státních bank na vstup na zahraniční kapitálové trhy
 - Vyšší povolená míra podílu cizinců na kapitálu bank
 - Vyšší povolená míra podílu cizinců na kapitálu podniků
 - Schválení existence fondů obchodovaných na burze
 - Principiální souhlas s přímým nákupem místních akcií pojišťovny
 - Schválení vzniku joint-venture vzájemných fondů
 - Vydání licencí k obchodování s deriváty zahraničním bankám
 - Rozšíření počtu komodit obchodovaných na místních futuritních trzích včetně ropy
 - Rozšíření počtu měst, ve kterých je povolena činnost zahraničních bank
 - Vydání licencí k obchodování s místními dluhopisy zahraničním bankám

- Financial Times 19.10.2004

Bankovní reforma je významnou fiskální zátěží

- Předběžné analýzy stavu špatných úvěrů ke konci roku 2003 ukazují, že nejhorší SCBs a RCCs (viz tab IMF 7.2), do roku 2005 je dle CRBC třeba výrazně zvýšit opravné položky a následně nové kapitálové požadavky dle 8% kapitálové přiměřenosti, ztráty ze špatných úvěrů (odkupovaných čtyřmi společnostmi pro správu aktiv - jen za 4 největší státem vlastněné komerční banky odkoupeny úvěry v nominální výši za 14 % HDP 1999-2000) by mohly představovat až čtvrtinu HDP (naštěstí HDP i nové úvěry rostou rychleji než špatné). Start personálních změn v ICBC.
- Tento odhad vychází z předpokladu, že se míra návratnosti ze špatných úvěrů (21 %) udrží i nadále. Jakékoliv problémy v tomto směru však mohou vzhledem k velikosti objemu špatných úvěrů přinést okamžité zhoršení (IMF).

(IMF, The Future of Banking in China Conference October 2004)

Orientační odhad 25 % HDP ve špatných úvěrech může vzrůst

Reformy čínského bankovníctví – Špatné úvěry

Agentury pro prodej špatných úvěrů

▪ Čínská vláda založila v roce 1999 4 agentury pro odkup, správu a prodej či kapitalizaci špatných úvěrů 4 největších státem vlastněných komerčních bank. China Cinda, Huarong, Orient a Great Wall již převzaly 160 bilionů USD (bilión = 10 na 12) jichž se mají zbavit do konce roku 2009.

Počáteční prodeje špatných úvěrů

▪ Jednou ze 4 agentur je China Cindy Asset Management Corp., založena ke správě aktiv China Construction Bank.
▪ Přes její dceřinnou společnost Silver Grant International Industries Ltd. (koupí 20% špatných úvěrů China Construction Bank, tj. 1,38 mld. USD) dochází k prodeji části špatných úvěrů společnosti Citigroup Financial Products Inc.

▪ Citigroup již drží takřka 10 % podíl v Silver Grant a dále chystá koupit za 28 mil USD přibližně 2 % z úvěrů v Silver Grant.

▪ Morgan Stanley a Lehman Brothers jsou dalšími v jednání o převzetích úvěrů.

▪ **Great Wall hodlá v březnu 2005 prodat zahraničním investorům NPL v nominální hodnotě USD 18 mld.** Odhad prodejní ceny CSFB je 3 % až 20 % nominálu.

*Státem vlastněné komerční banky,
více než 60% bankovního sektoru*

Table 7.2. Reported Nonperforming Loans

	In Billions of Renminbi		Nonperforming Loans			
	2002	2003	In percent of total loans		In percent of GDP	
			2002	2003	2002	2003
Four-tier classification						
Financial institutions in banking sector	2,557	2,400	20	15	25	21
SCBs	1,721	1,590	22	17	17	14
JSCBs	162	154	10	7	2	1
RCCs	513	505	37	30	5	4
City commercial banks	105	99	18	13	1	1
Others	57	52	1	0
Five-tier classification						
SCBs	2,088	1,917	26	20	20	16
JSCBs	203	188	12	8	2	2
Policy banks	341	336	20	17	3	3

Sources: China Banking Regulatory Commission.

Zdroj: IMF, Reuters, 12. December, 2004, <http://asia.news.yahoo.com/041126>, China Economic Net, 13, december 2004, BusinessWeek, Dec. 22, 2004

Reformy čínského bankovníctví – Počáteční kroky I.

Čínské bankovníctví se chystá na vstup soukromého kapitálu

- Největším 4. čínským bankám patří zároveň první 4 místa mezi všemi asijskými bankami (bez Japonska)
- V přípravě na vstup zahraničních investorů byla druhá největší a zároveň nejvíce mezinárodně orientovaná banka Bank of China (BOC) přeměněna na akciovou společnost se 100% státním vlastnictvím. Dále se akciovou společností stala i Čínská stavební banka (CCB).
- Obě banky mají vcelku standardní strukturu corporate governance (GM, BoD, SB) a mají v průběhu roku 2005 vstoupit na některou, ze zatím neurčených, burz.
- Zbylým dvěma bankám (ICBC, ABC) byl termín transformace určen zhruba na roky 2006 a 2007.
- Tyto banky (The Big Four) představují přes 60 % celkového bankovního sektoru.
- Vysoký podíl špatných starých i nových úvěrů vede k nutnosti nákladného oddlužování.
- Např. kapitálová přiměřenost BoC vzrostla na 8.56 %, podíl špatných úvěrů byl stlačen na 4.55 % (2004) ze 16.6 % (2002), provozní zisk je zvýšil za 10 M 2004 o 22 % na USD 6,5 mld, což vede k velké atraktivitě této banky. Mezi zájemci o vstup jsou Citigroup, Morgan Stanley, Deutsche Bank a UBS.
- Kapitálová přiměřenost CCB je 9,39 % a podíl NPL je 3,88 % (ke konci září 2004). 8% hladinu kapitálové přiměřenosti překonává 21 bank.
- Na obnovu kapitálu bank BOC a CCB do nich za poslední rok čínská vláda vložila už USD 4.5 mld v devizových rezervách.
- Problém špatných úvěrů je významný především u velkého množství menších bank, kde restrukturalizace bude výrazně komplikovanější
- Někteří analytici vidí hodnoty jako nadsazené a údaje místních poboček jako velmi neprůhledné. Např. Standard & Poor's (přes optimismus ratingu) odhaduje, že procento špatných úvěrů v čínské ekonomice se blíží 40. Rovněž výhledy jsou, v souvislosti s praxí „guanxi“, smíšené

Zdroj: Economist, Nov. 20 – 26, 2004, People's Daily Online, December 21, 2004, International Herald Tribune, Dec. 22, 2004

Transformace 2 státem vlastněných bank na akciovky a příprava na „listing“...

...jejich léčba od špatných úvěrů a navýšení kapitálové přiměřenosti.

Celková úroveň NPL's

Reformy čínského bankovníctví – Počáteční kroky II.

Podíl zahraničních bank v bankovním sektoru je zatím malý

- Podíl na poskytování úvěrů je 1,4 %, na vkladech 0,4 %. Viz předchozí snímky.
- Ke konci srpna 2004 založily zahraniční banky v Číně 204 poboček (USD 66,7 mld v aktivech), a nabízejí více než 100 bankovních produktů. 13 bank dostalo povolení k provozování internetového bankovníctví.

Aktivita zahraničních bank

První kapitálové vstupy do bankovního sektoru již proběhly

- V srpnu 2004 do Bank of Communication (BoCmm) podílem 19.9 % vstoupila britská HSBC. Drží také 8 % Bank of Shanghai a podíl v pojišťovně Ping An Insurance.
- Dceřinná společnost HSBC, Hang Seng Bank, vlastní část 15,98 % Industrial Bank. Citigroup vstoupila do Shanghai Pudong Development Bank. Private-Equity společnost, Newbridge Capital, vstoupila do Shenzhen Development Bank.
- V prosinci 2004 podepsala Deutsche bank koupi takřka 10 % Bank of China (druhá největší investice v čínském bankovníctví).

Počátky zahraničního vstupu

- Již 77 finančních institucí je přítomno v Šanghaji. Většina ze světové přední padesátky je mezi nimi.
- Šanghaj planuje tvořit 20 % svého HDP ve finančních službách (China – 5 %, Hongkong – 12 %) (Financial Times Hong Kong, 19. října, 2004).
- Šanghaj se stala kandidátem na post druhého nejvýznamnějšího finančního centra regionu těsně za Hongkongem.

Světová bankovní elita je v Šanghaji pevně usídlená...

...a přináší jí obrovskou finanční sílu

Zdroj: Economist, Nov. 20 – 26, 2004, China Daily, December 22, 2004

Reformy čínského bankovníctví – otevření a modernizace trhu I.

Dohoda s WTO

- V současné době mohou zahraniční banky již rok provádět bankovní služby v renminbi jen v určitých (převážně městských) oblastech a sektorech (ne retail) na základě povolení.
- Např. HSBC provozuje pobočky v deseti předních městech a poskytuje služby v RMB v sedmi městech. Strategie Citibank je podobná.
- Počet „otevřených“ měst dále roste. V prosinci 2004 došlo k otevření dalších 5 předních měst pro podnikání s RMB. Mezi otevřená města od 1.12.2004 patří i Peking a Xianmen. V současnosti se jedná o 18 měst.
- HSBC očekává, že v dalších letech dojde k otevření dalších 20 měst.
- Podle harmonogramu WTO má dojít k úplnému otevření čínského bankovního trhu rokem 2006

Další vývoj

- Chinese Banking Regulatory Commission podstatně zjednodušila povolovací procedury pro aktivitu zahraničních bank, jak formálně, tak obsahově.
- Od 1.1.2005 mohou cizí banky podnikat i v pojišťovnictví. Podmínkou je jen oznamovací povinnost.
- Podle odhadů McKinsey Quarterly by čínský hospodářský růst 7 až 8 % ročně vyžadoval růst úvěrů cca o 15 % ročně. Avšak kvůli špatně kontrolované tvorbě špatných úvěrů by systém bezpečně snesl růst úvěrů kolem 5-7%. Vyšší růst úvěrů vynucuje lepší přístup v oblasti risk management.

Postupné otevírání
trhu...

...bankovníctví v
renminbi...

...metropole po
metropoli

Zdroj: China Economic
Net, Dec. 22, 2004, China
Daily Dec. 22, 2004.

Reformy čínského bankovníctví – otevření a modernizace trhu II.

Bankovní karty

Zdroj: China Economic Net, Dec. 22, 2004, ChinaDaily, Jan. 2, 2004, Peoples Bank of China, Herald Tribune, Dec. 7. 2004

- 1986: Bank of China – první (dodnes rozšířená) čínská bankovní karta „Great Wall“.
- 1993: Projekt „Zlatá karta“ má do deseti let napomoci modernizaci finančního sektoru a rozšíření použití bankovních karet.
- 2004: 22 % čínské populace používá platební karty a kreditní karty. Vydávání karet je povoleno jen v některých provinciích. Schvalování probíhá po městech (tak jako u většiny reforem ve financích).
- Červen 2003: 91 finančních institucí (4 státní komerční banky, 10 akciových komerčních bank, poštovní spořitelna, 56 městských komerčních bank a 20 rolnických úvěrových družstev) vydalo na 569 milionů bankovních karet.
- Červen 2003: 702 milionů bankovních karet, 650 milionů platebních karet. ABC vydala (nejvíce) 158 mil. karet. Standardních „západních“ kreditek (unsecured line of credit) je jen okolo 7 milionů. Užití karet je většinou omezené pouze na výběr z bankomatu a ze určených míst v bankách. Celkový objem plateb přes karty se pohybuje okolo USD 1,39 biliónu (rok 2002) a silně narůstá (38 % v roce 2002). 2 % obchodníků přijímá platební karty – regionální rozdíly – v Šanghaji až 30 %. Číňané – podle VISA mají největší útratu na jednu platbu a to USD 253. Druzí jsou Španělé s USD 202.
- Leden 2004: První povolení mezi zahraničními bankami vydávat co-brandovanou renminbi kreditní kartu dostala Citigroup (s Shanghai Pudong Development Bank). Následovala HSBC s podílem v Bank of Shanghai a American Express ve spolupráci s Industrial & Commercial Bank of China. Karty umožňují platby v renminbi v zahraničí.
- Říjen 2004: Bank of China je poprvé vydala dual-currency mezinárodní platební kartu „International Credit Card“, kterou je možné platit v zahraničí a platbu hradit v renminbi prostřednictvím účtu u BOC.
- 2008, 2010: MasterCard International očekává, že do 2010 bude vydáno 50 – 75 mil. kreditek. Velkou roli má hrát Olympiáda v roce 2008.
- Největší překážkou rozšiřování (kreditních) karet je neexistence centrálního národního depozitáře kreditních informací sloužících pro ohodnocení zájemce o kartu. Od roku 2002 takový registr pracuje pouze v Šanghaji.

Reformy čínského bankovníctví – pravidla pro kapitálový vstup

Administrativní pravidla pro zahraniční kapitálový vstup do čínských finančních podniků

- „Čínský finanční podnik“ = čínské komerční banky, městská a venkovská úvěrová družstva, investiční společnosti a trusty, společnosti poskytující finanční leasing, finanční společnosti spřízněné s podniky a další finanční instituce.
- Regulátorem trhu je Chinese Banking Regulatory Commission (CBRC). Má právo individuálně upravovat následující podmínky.
- Podmínky:
 - Předchozí schválení vstupu ze strany CBRC
 - Dlouhodobý investiční záměr
 - Investice v hotovosti
 - Aktiva ne nižší než: i) USD 10 mld pro investice do čínských komerčních bank, ii) USD 1 mld pro investice do městských a venkovských úvěrových družstev a nebankovních finančních institucí.
 - Příznivý rating a ziskovost po dobu alespoň 2 let před investicí
 - Pro zahraniční bankovní finanční instituce – kapitálová přiměřenost alespoň 8 %. Pro nebankovní musí celková aktiva dosahovat alespoň 10 % rizikově vážených aktiv.
 - Efektivní vnitřní kontrolní procesy
 - Požadavky na efektivnost finanční regulace a vývoj ekonomiky domácí země.
 - Horní výše kapitálového vstupu je 20 %.
 - U veřejně neobchodovaných společností se podílem zahraničních investorů nad 25 % stává společnost nazíranou jako „foreign funded company“. U obchodovaných k tomu nedochází.

+ Dále existují předem definované formální kroky procesu...

Zdroj: CBRC

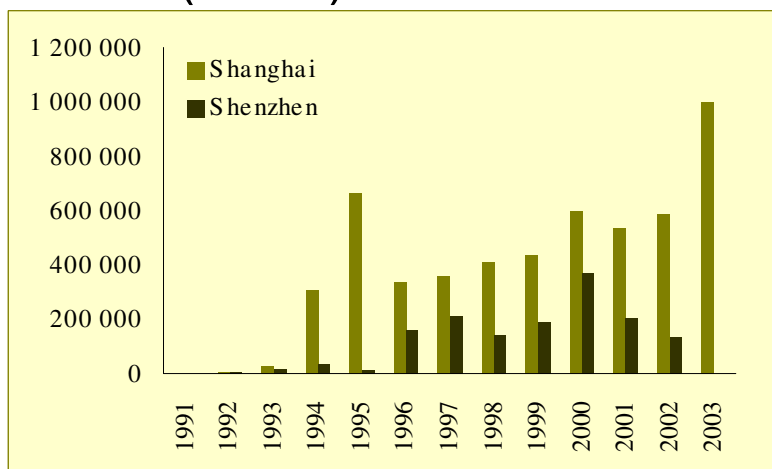
Nebankovní zprostředkování – kapitálový trh

Šanghajska burza (Shanghai Stock Exchange – SSE) – přední burza na čínské pevnině

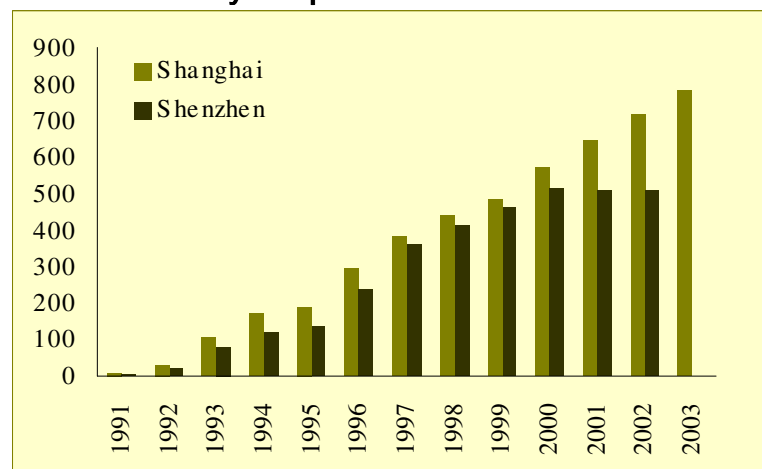
- založena 26. října 1990
- prosinec 2003:
 - **tržní kapitalizace** RMB 2,98 bilionů (360 miliard USD) = **26,8 % HDP v roce 2003**
 - 36 milionů investorů (99,45 % individuálních a jen 0,55 % institucionálních investorů)
 - 780 kotovaných společností (často státní, zčásti akcie na burze), 914 cenných papírů

▪ 18 čínských společností je zařazeno na žebříček Fortune Top-500 (o 6 více než v roce 2003).

Tržní obrat (USD mil.)

Počet kotovaných společností

▪ Corporate governance a vykazovací kvalita podniků je nízká

...loterie...

Burza Shenzhen (SZSE) - založena 1. prosince 1990

- 2002:
 - **tržní kapitalizace 13,52 % HDP v roce 2002**
 - 33 milionů investorů (99,49 % individuálních a jen 0,51 % institucionálních investorů)
 - 508 kotovaných společností, 615 cenných papírů

Zdroj: SSE, SZSE

-
1. Čína a Číňané
 2. Význam čínských trhů
 3. Základy čínského hospodářství
 4. Přímé zahraniční investice (FDI)
 5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství
 6. Čínský bankovní sektor
 - 7. Reformy čínského trhu**
 8. Dodatky

Přehled čínských reforem až po vstup do WTO

- 1978: Deng Xiaoping – Politika otevřených dveří. Reformy: 1) Zemědělství – možnost drobného rolnictví na „vlastním“, 2) export – jen 12 obchodních společností má povolení, číslo jde pomalu nahoru.
- 1980: Čína vstupuje do IMF.
- 80. léta: Povolení pro družstevní maloměstské a vesnické podniky pracovat mimo plán.
- 1986: Čína podává přihlášku do GATT (předchůdce WTO). 1994: Snaha o dokončení vstupu.
- 1993: Zrušení duálního směnného kurzu.
- 1995: Založení WTO. Uruguayské kolo jednání výrazně rozšiřuje povinnost členů vůči zahraničí ve smyslu otevřenosti.
- 1995: Čína ratifikuje plnou směnitelnost měny pro transakce na běžném účtu platební bilance (požadavek IMF).
- 1996: EU navrhuje a WTO pro Čínu schvaluje přechodné období po vstupu do WTO.
- 1997: Čína souhlasí s postupným zrušením svého monopolu na zahraniční obchod a s udělením obchodního práva všem čínským i zahraničním společnostem během tří let po přistoupení. Čína souhlasí s plnou implementací smlouvy TRIP (Smlouva o obchodních aspektech duševního vlastnictví, patenty, obchodní značky, atd).
- 1997: Čínská komunistická strana souhlasí s další fází reforem a restrukturalizací včetně částečné privatizace státního sektoru (zaměstnává přes 120 mil. lidí a tvoří 30 % HDP. V roce 1992 to bylo 70 % HDP.).
- 1998: Čína podává WTO nový návrh tarifů.
- 1999: Výrazný posun ve všech směrech jednání (zemědělství, zboží, služby, pravidla) včetně bilaterálních jednání s USA, EU atd.
- Listopad 1999: Uzavření bilaterální smlouvy o přístupu na trh s USA.
- Květen 2000: Uzavření bilaterální smlouvy o přístupu na trh s EU.
- 2000: Spojené státy americké schvalují princip PNTR (Permanent Normal Trade Relations) pro obchod s Čínou.
- 2001: Postup prací na přistoupení Číny k WTO.
- 11. prosince 2001: Čína se stává 143 členem WTO.

Příklad postupného zavádění prvků tržního hospodářství – návaznost cen energie na tržní cenu uhlí

- Ve snaze zajistit dlouhodobě udržitelný příjem čínským elektrárnám, které se doposud potýkají s velmi nízkými příjmy, se Peking rozhodl k ustanovení pravidel, podle kterých by se energetické cenové tarify určovaly na základě vývoje tržních cen uhlí, 08.11.2004, Dow Jones.

Reformy pod lupou: Klíčové reformy z let 80. let a z roku 1992

1982: Reforma státní správy: Restrukturalizace + Kontrolní mechanismy + Vynutitelnost práva

- V prosinci roku 1981 čínská vláda odstartovala tříletou rozsáhlou organizační reformu státní administrativy.
- Výsledky reformy shrnuje tabulka.
- Součástí reformy bylo také snížení počtu hospodářsko-provozních útvarů a posílení koordinace administrativy, statistických útvarů, orgánů dohledu a vynucování práva.

	Prior	After
Ministries, commissions of state council and its direct agencies	100	61
Departments of provincial governments	50-60	30-40
City government organs	40	20
County organs and agencies	40	25
Staff (state council)	51 000	30 000
Staff (provincial level)	180 000	120 000
Staff (city level)		20%

Reforma 1988

- **Dluhodobý cíl** – založení administrativního uspořádání, které by využívalo a zahrnovalo přednosti moderních řídicích postupů a zároveň zajistilo udržení tradičních čínských rysů.
- **Krátkodobým cílem** bylo zajistit rovnováhu vztahů, přeměnu činností, snížení počtu zaměstnanců, posílení účinnosti a překonání byrokracie.
- Přes dílčí úspěchy reforma nezajistila vyřešení zásadních problémů. V říjnu 1992 se proto čínská komunistická strana na svém 14 sjezdu rozhodla pro přeměnu hospodářství na socialistickou tržní ekonomiku pomocí organizační institucionální reformy.

Reformy od 1994:

- Reformy finanční, daňové, bankovní, směnných kursů, zahraničního obchodu, investiční činnosti, cenového a podnikového systému
- Zaveden systém DPH a jednotný kurs RMB odpovídající jeho tržní hodnotě.
- HDP rostl od zavedení reformy až do roku 1990 průměrným ročním tempem 9,5 %.

Cíl: socialistická tržní ekonomika

Status tržní ekonomiky pro Čínu – velcí váhají

Status tržní ekonomiky (MES)

Statut ekonomiky (tržní vs. ne-tržní) má dopad na výrobce, kteří podléhají nebo mohou podléhat anti-dumpingovým (AD) opatřením. Status má velký vliv na výpočet výše AD opatření k jakému dovozní země mohou přistoupit a tedy na konečnou cenu a konkurenceschopnost výrobků. Status tržní ekonomiky (MES) je z toho hlediska pro ekonomiku a její výrobce nejvýhodnější.

Čína se snaží získat statut tržní ekonomiky

- V rámci vyjednávání o vstupu Číny do WTO se Čína dobrovolně podrobila statutu ne-tržní ekonomiky do roku 2016.
- Status tržní ekonomiky Číně udělilo 27 zemí jako např. Pákistán, Rusko, Arménie, Singapur, Malajsie, Nový Zéland, Venezuela, Brazílie.
- Co se týče udělení statutu ze strany zemí latinské ameriky, je výsledkem rostoucí role Číny jako partnera latinsko-amerických zemí. Např. pro Brazílii je Čína druhý největší obchodní partner, pro Chile je čínský trh největším exportním trhem. V listopadu 2004 Čína přislíbila v regionu investovat USD 30 mld., což by Čínu v mnoha sektorech řadilo podle FDI před USA.
- Mezi zeměmi, které Číně státu udělily, nejsou největší dovozci čínského zboží (EU, USA, atd.).

EU udělení statutu odmítla

- V červnu 2003 Čína podala u EU žádost o udělení MES. Rok trvající hodnocení přineslo 28. června 2004 zamítnutí z důvodu nedostatků v těchto oblastech:
 - Státní vliv na chod podniků a zajištění rovných příležitostí a zacházení.
 - Corporate governance – míra uplatňování a všeobecně rozšířeného souladu s existujícím zákonem o účetnictví v zájmu použitelnosti účetních informací
 - Vlastnické a úpadkové zákony – ochrana vlastnických a autorských práv a rovné zacházení se všemi účastníky úpadkových řízení.
 - Tržní prostředí ve finančním sektoru.

Zdroj: AFP, Dec. 26, 2004, <http://europa.eu.int>,
Dec. 28, 2004, NY Times, Dec. 26, 2004

-
1. Čína a Číňané
 2. Význam čínských trhů
 3. Základy čínského hospodářství
 4. Přímé zahraniční investice (FDI)
 5. Vlastnická a odvětvová struktura čínského hospodářství
 6. Čínský bankovní sektor
 7. Reformy čínského trhu

 8. Dodatky

Dodatek 1: Anti-dumpingová opatření, cla, kvóty

Čínská cla I.

- Redukce tarifů plánovaná v souvislosti se vstupem Číny do WTO jen potvrzuje dlouhodobý trend.
- Od 90. let je pozorovatelný klesající trend čínských tarifů. (tabulka).
- Schválené reformy také zavádějí řadu tarifních výjimek pro výrobky zpracovatelského charakteru a zahraniční investice. V roce 2000 tak již většina importu do Číny vstupovala bez tarifu.
- WTO na Číně požaduje, aby do roku 2005 snížila tarifní sazby průměrně na 10 % (8,9 % ze současných 14,8 % pro průmyslové výrobky a do roku 2004 má být dovozní clo na zemědělské výrobky sníženo na 15 %).

Tariffs

	Unweighted Average ¹	Weighted Average ¹	Dispersion (SD)	Max
1982	55.6
1985	43.3
1988	43.7
1991	44.1
1992	42.9	40.6	...	220.0
1993	39.9	38.4	29.9	220.0
1994	36.3	35.5	27.9	...
1995	35.2	26.8	...	220.0
1996	23.6	22.6	17.4	121.6
1997	17.6	16.0	13.0	121.6
1998	17.5	15.7	13.0	121.6
2000	16.4
2001	15.3	9.1	12.1	121.6
2002	12.3	6.4	9.1	71.0

Sources: Chinese authorities; United Nations Conference on Trade and Development; World Bank; WTO; and IMF staff estimates

¹The unweighted average is based on a simple average of the statutory rates for the relevant year. The weighted average is based on the statutory rates weighted by the value of imports in each category.

Čínská cla II. – Pokles cel a tarifů

- Od 1. ledna 2003 vstoupil v platnost nový celní zákoník, podle něhož poklesne průměrná výše dovozních cel z 12 % v r. 2002 na 11 % (u průmyslového zboží z 11,4 % v r. 2002 na 10,3 %, u zemědělských produktů z 18,1 % v r. 2002 na 16,8 %). Od 1.1.2003 bylo sníženo clo u více než 3000 položek sazebníku, zařazeno bylo nově 109 položek, takže je clo vybíráno u 7445 komodit. Zhruba 110 položek, u nichž byl uplatňován tarif 1,5 až 7,5 %, se dostalo k nulovému tarifu.
 - Jde např. o stroje na broušení skla, faxy, sluchátka, telefonní aparáty, mobilní telefony, počítačové periférie, různé druhy elektrických přístrojů aj.
- Pokud jde o netarifní překážky, od počátku roku 2003 byly zrušeny licence na dovoz motocyklů, fotoaparátů, hodinek a dalších výrobků. Dovozní kvóty a licence zatím zůstávají u osmi kategorií zboží, zahrnujících 143 položek (rafinované ropné produkty, přírodní kaučuk, pneumatiky, automobily a jejich součásti, dále zařízení pro výboru kompaktních disků, strategicky důležitých chemikálií, jedovatých chemikálií a substancí poškozujících ozónovou vrstvu). Kvóty zůstávají dále u 10 druhů zemědělských produktů (pšenice, sójový olej aj.) a 3 druhů chemických hnojiv (např. fosfáty).
- Dovozní licence a kvóty by měly být odstraněny do pěti let od přístupu k WTO. Čína též souhlasila s uvolněním omezení zahraničních investic v oblasti služeb včetně distribučních služeb, telekomunikací, finančních a profesionálních služeb.

Anti-dumpingová opatření EU vůči ČLR I.

- V současné době Evropská Unie proti Číně uplatňuje 32 anti-dumpingových opatření. Ve 22 případech se zavedení opatření zvažuje. Mezi nejdůležitější zboží (podle objemu importu), na které se AD opatření uplatňují, patří jízdní kola a jejich součástky, fluorescenční lampy, přepálená slinutá magnézie, fluorid vápenatý.
- Podrobněji viz. další snímky.

- Spojené státy Americké uplatňují 52 anti-dumpingových opatření na zboží jako například chemikálie, ocelové a neželezné výrobky (potassium permanganate, pure magnesium, steel concrete reinforcing bars).

Zdroj: <http://europa.eu.int>,
Dec., 28, 2004

Anti-dumpingová opatření EU vůči ČLR II.

▪ Vstupem do EU Česká republika převzala anti-dumpingová opatření vůči třetím zemím.

▪ Anti-dumpingová opatření vůči ČLR - viz tabulka.

▪ Number of current AD cases against China

Část I.

Overview of EU anti-dumpig (AD) measures - China		
Product	(Import) Duty, tariff	Expected duration of AD measure
Aluminium Foil	ad valorem 15,0 %	18.5.2006
Malleable tube or pipe fittings	ad valorem 49,4 %	19.8.2005
Steel quarto plates (hot-rolled flat	ad valorem 8,1 %	11.8.2005
Steel ropes and cables	ad valorem 60,4 %	(18.8.2004)
Tube and pipe fitting, of iron or steel	ad valorem 58,6 %	7.6.2008
Ferromolybdenum	ad valorem 22,5 %	7.2.2007
Silicon carbide	ad valorem 52,6 %	27.5.2005
Silicon (metal)	ad valorem 49 %	5.3.2009
		temporary regime
Tungsten carbide and fused tungsten carbide	ad valorem 33 %	10.4.2003 (expiry revision and partial interim revision)
Ring binder mechanisms	„hybrid“: combination of minimal price and ad valorem duty	expiry revision
Certain castings		investigation started
Stainless steel fasteners		investigation started
Fluorspar	final variable duty based on minimal price 113,50 EUR/t	27.9.2005
Furfuraldehyde	specific 352 EUR/t	expiry revision
Furfuryl alcohol	specific 84- 250 EUR/t	1.11.2008
Glyphosate	ad valorem 29,9 %	30.9.2009
Magnesia	„hybrid“ mix of min. variable price 0-120 EUR/t and for some cases ad-valorem 63,3%	19.2.2005
Magnesium oxide (caustic magnesite)	„hybrid“ mix of min. variable price 0-112 EUR/t and for some cases ad-valorem 27,1%	26.6.2004
Para-cresol	ad valorem 10,8 – 40,7 %	21.9.2008
Potassium permanganate	specific 1,26 EUR/kg	16.2.2006
Sodium cyclamate	specific 0-0,26 EUR/kg	12.3.2009
Sulphanilic acid	ad valorem 33,7 %	26.7.2007
Zinc oxides	ad valorem 6,9 – 28 %	6.3.2007
Zinc oxides mixed with silica	ad valorem 28 % (broadening of final duty)	6.3.2007

Zdroj: MPO, Přehled antidumpingových opatření EU ve vztahu k dovozům ze třetích zemí

Anti-dumpingová opatření EU vůči ČLR III.

Část II.

Overview of EU anti-dumpig (AD) measures - China		
Product	(Import) Duty, tariff	Expected duration of AD measure
Powdered activated carbon	specific 323 EUR/t (net weight)	15.6.2007
Coumarin	specific 3,479 EUR/t	10.5.2007
Barium carbonate		investigation started
Trichloroisocyanuric acid (TCCA)		investigation started
Certain magnesia bricks		investigation started
Granular polytetrafluoroethylene (PTFE) resin		investigation started
Polyethylene terephthalate (PET)	specific 0-184 EUR/t	20.8.2009
Polyester staple fibres		investigation started
Certain finished polyester filament apparel fabrics		investigation started
		1.12.2005
Lamps (IECF)	ad valorem 0-66,1%:	20.7.2006
Televisions (colour)	ad valorem 24,5-44,6%	30.8.2007
	Exemption for certain producers	30.8.2007
	Import limits into EU10 without AD duty	temporary regime
Bicycles	ad valorem 30,60%	15.07.2005 interim revision began
Bicycles parts	ad valorem 30,60%	15.7.2005
Hand pallet trucks and essential part thereof		investigation started
Lighters (refillable + non refillable)		19.9.2006
	specific 0,065 EUR/lighters	
Okoumé plywood	ad valorem 8,5-48,5 %	temporary measure
Magnetic disks (3,5" microdisks)	ad valorem 35,6-39,4%	22.2.2006
Coke (over 80mm)	specific 32,6 EUR/t net weight	suspension

Zdroj: MPO, Přehled antidumpingových opatření EU ve vztahu k dovozům ze třetích zemí

Dodatek 2: EU a Čína

Vývoj obchodu EU s ČLR

- Čína a EU, dva z největších světových trhů, mohou z rozšíření obchodní spolupráce jedině získat.
- Od roku 1978 obchod mezi Evropou a Čínou vzrostl více než 30-krát a dosáhl €145 miliard v roce 2003.
- V roce 2003 se Čína stala druhým největším obchodním partnerem EU (po USA) a naopak se EU podle čínských statistik stala druhým největším obchodním partnerem Číny (po Japonsku, na přibližně stejné úrovni jako USA).
- Zatímco v 80. letech dosahovala EU v obchodě s Čínou přebytků, dnešní obchodní vztahy jsou charakteristické obrovským čínským přebytkem (okolo €55 miliard v roce 2005 – zatím největší deficit EU).

Obchod: EU-25 vs. Čína

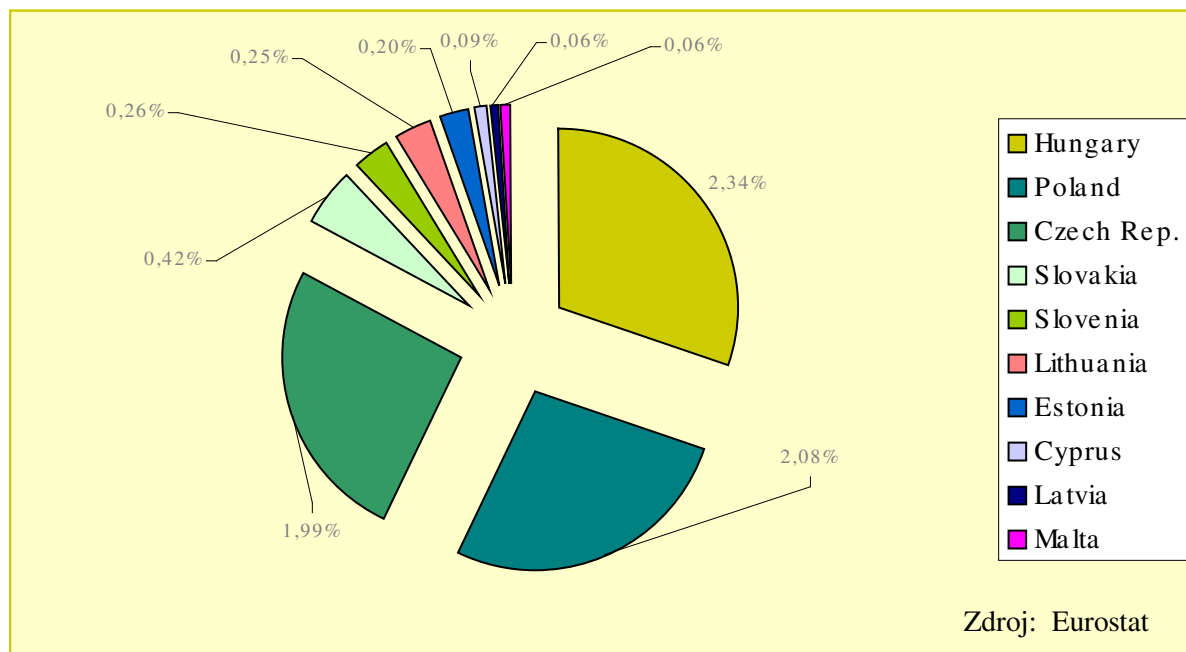
- Data IMF jsou v ohledu deficitu výrazně nižší. Podle IMF byl deficit obchodu EU-15 s Čínou v roce 2003 na úrovni 26 miliard USD.

Zdroj: Eurostat

Vývoj obchodu nových členů EU s ČLR

- Na nové členské země připadá okolo 8 % obchodu EU s Čínou (1-4/2004). Rozložení na jednotlivé nové členské země, viz níže.

Nové členské země EU a jejich podíl na obchodu EU s Čínou 1-4/2004 (100 % = 53,130 mil. EUR = EU25)

- Na nové členské země připadá okolo 9,7 % importu do EU25 a jen 2,7 % exportu z EU25.
- Čínský export do těchto zemí převyšuje jejich export do Číny devítinásobně.

- Hlavními příjemci čínského zboží jsou Maďarsko, Polsko a Česká republika.

Dodatek 3: Druhy FDI v Číně, zakládání Joint Ventures

FDI v ČLR II.

Druhy FDI v Číně

- 1) Čínsko-zahraniční joint venture, 2) společný podnik, 3) výhradně zahraničně-vlastněné podniky, 4) společné těžební podniky, 5) zahraničně financované společnosti a 6) nové typy FDI.

Další prostředky investování

7) Kompenzační obchod (compensation trade) a 8) zpracování a montáž.

Čínské vedení dává přednost joint venture podnikům, přímé akvizice podniků jsou totiž v rozporu s čínským záměrem zachování si části vlivu a kontroly nad podniky

ad 1) Čínsko-zahraniční joint ventures

- Čínsko-zahraniční joint ventures jsou akciové společnosti. Jsou založené v Číně a na jejich vlastním kapitálu se podílejí zahraniční společnosti nebo jiné podnikatelské nebo hospodářské organizace či jednotlivci a jejich čínské protipóly.
- V těchto společnostech se investice, podnikatelská činnost a rizika, zisk i ztráty dělí podle poměru vkladů. Všeobecně platí, že zahraniční investor vkládá nejméně 25 % prostředků.
- Čínsko-zahraniční joint ventures byly jednou z prvních možností investování na čínský trh a dnes jsou jeho nejrozšířenější podobou a zároveň i nejčastěji využívaným prostředkem nového FDI.

Sino-Czech Joint Venture in operation (USD mil)	
Enterprise count	43
Total investment	0,160
Total registered capital	0,140

Sino-Polish Joint Venture in operation (USD mil)	
Enterprise count	24
Total investment	0,034
Total registered capital	0,029

Sino-U.S. Joint Venture in operation (USD mil)	
Enterprise count	4 624
Total investment	54 561
Total registered capital	36 824

Sino-Austrian Joint Venture in operation (USD mil)	
Enterprise count	113
Total investment	0,494
Total registered capital	0,407

Zdroj: Investment Promotion Agency of MOFCOM, OECD

FDI v Číně III.: Joint venture = nejrozšířenější podoba FDI

▪ Podle čínského ministerstva obchodu je potřeba při zakládání čínsko-zahraničního JV vykonat tyto administrativní kroky:

- Přihláška k založení JV
- Předložení studie proveditelnosti ke schválení
- Předložení zakládacích smluv a stanov JV ke schválení
- Žádost o schvalovací potvrzení
- Registrace

*Příklad
JV*

Zdroj: Hong Kong Trade Development Council
Více v dodatku

Warner Bros.

- Společnost Warner Bros. otevře v brzké době v Pekingu joint venture se jménem Warner China Film HG, jenž se stane první společností se zahraniční účastí podnikající na citlivém čínském mediálním trhu. Společnost bude vyrábět filmy a televizní programy v čínštině. Podíl společnosti Warner Bros na novém JV je 30%.
- Veškerá produkce společnosti ovšem bude podstupovat stejný schvalovací proces před Státním úřadem pro rozhlas, film a televizi jako to platí pro domácí filmaře, z čehož je možné usoudit na opakující se rysy otevírání čínských trhů:
 - Čínský trh je pro zahraniční společnosti lákavý svojí velikostí
 - Pro čínskou stranu je zahraniční investor zajímavý z hlediska přenosu know-how
 - Vysoká míra kontroly zahraničního podnikatele je samozřejmá

FDI v Číně IV. – Další podoby vstupu investic na čínský trh a)

Ad 2) Společné podniky

▪ Společné podniky jsou podniky založené na smluvní spolupráci. Jsou založené v Číně a na jejich kapitálu se buď podílejí zahraniční a čínská strana, nebo jsou založené na smluvním principu. V těchto společnostech se investice, podnikatelská činnost a rizika, zisk i ztráty dělí podle smluvních ujednání. Všeobecně platí, že zahraniční investor vkládá celý kapitál, čínská strana vkládá pozemky, budovy, některá výrobní zařízení či část kapitálu.

Ad 3) Výhradně zahraničně-vlastněné podniky

▪ Výhradně zahraničně-vlastněné podniky jsou založené v Číně, podle čínských zákonů zahraničními podnikateli. Podmínkou ke schválení založení těchto podniků je přínos čínskému hospodářství podle alespoň jedné z podmínek: i) výrobní postupy využívají pokročilou technologii a zařízení, ii) většina produkce je vývozní. Tyto společnosti nejčastěji bývají společnostmi s ručením omezeným.

Ad 4). Společné těžební podniky

▪ Společné těžební podniky jsou aktivní v oblasti pevninské a mořské těžby ropy. Společné těžební podniky představují běžný způsob ekonomické spolupráce při dobývání přírodních zdrojů. V porovnání s předchozími typy FDI jsou zakládány ojedinele.

Zdroj: Investment Promotion Agency of MOFCOM

FDI v Číně IV. – Další podoby vstupu investic na čínský trh b)

Ad 5) Zahraničně financované společnosti

▪ Zahraniční společnosti nebo jiné podnikatelské nebo hospodářské organizace či jednotlivci mohou v Číně se svými místními protějšky založit také zahraničně financovanou společnost. Zahraniční podílník se podílí alespoň na 25 % základního jmění. Za závazky společnosti ručí společnost celým svým jměním. Zahraničně financované společnosti se zakládají buď založením nové společnosti nebo kapitálovým vstupem formou zvýšení vlastního jmění. Společnosti s ručením omezeným mohou zažádat o schválení přeměny na akciové společnosti. Akciové společnosti pak o uvedení akcií na zahraniční trhy cenných papírů.

Ad 6) Nové typy FDI

- Šíře záběru otevírání čínské ekonomiky dává Čínským úřadům příležitost k využití mnoha typů FDI včetně jeho moderních podob jako například BOT (build-operate-transfer), což je forma PPP investice, nebo různé investiční společnosti.
- V současné době také čínské vládní úřady pracují na legislativě, která by umožnila vstup zahraničních investorů na čínský trh prostřednictvím přímého nákupu společností (Mergers and Acquisitions), což je z hlediska celosvětových přímých zahraničních investic jedna z nejrozšířenějších cest.

Zdroj: Investment Promotion Agency of MOFCOM

Step 1: Application for Establishment Upon reaching agreement by the parties to an equity or contractual JV after negotiation, the Chinese party should submit the project proposal to the local development planning commission or economic and trade commission. Documents required: Project proposal approved by the competent Chinese authorities; preliminary feasibility study report; letter of intent or agreement signed by the parties to the JV; and credit report on the foreign party.

Step 2: Submission of Feasibility Studies for Approval After the project proposal is approved, parties to the JV should work together to compile a feasibility study report for submission to the local development planning commission or economic and trade commission by the Chinese party for approval. Documents required: Application letter to the competent Chinese authorities; feasibility study report duly signed by all parties to the JV; JV agreement or draft contract; proof of the Chinese party's Zdroj of funds; and credit report on the foreign party prepared by the bank.

Step 3: Submission of Contract and Articles of Association for Approval After the feasibility study report is approved, parties to the JV should sign the contract, articles of association and other relevant legal documents for establishing the JV. The Chinese party should then submit the documents to the local foreign trade and economic cooperation department where the JV is located for examination and approval. Documents required: Application letter to the competent Chinese authorities; feasibility study report and approval documents for the project; application for registration of the name of the enterprise approved by the provincial or municipal administration for industry and commerce; written comments on the project by various government departments such as environmental protection, fire services, health and land administration; business licences of the parties concerned and certificates of their legal representatives; contract and articles of association duly signed by the legal representatives of the JV parties; and list of board of directors.

Step 4: Application for Approval Certificate After the contract and articles of association are approved, the Chinese party should apply to the provincial or municipal foreign trade and economic cooperation department for an approval certificate. Documents Required: Ratification documents (on project proposal, feasibility study report, contract and articles of association) from the relevant authorities; project proposal, feasibility study report, contract, articles of association and list of directors duly approved by the competent authorities.

Step 5: Registration Upon collection of the approval certification issued by the relevant authority, an application for business license should be filed with the provincial or municipal administration for industry and commerce within 30 days. Subsequently, the JV should complete such procedures as applying for official seal and enterprise code, opening bank account, and registering for tax payment and customs declaration with the local public security, technical supervision, taxation, Customs, finance, foreign exchange administration, banking, insurance and commodity inspection departments.